

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΤΣΑΓΚΑΡΑΚΗΣ ΜΗΝΑΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ 2013

Πρόλογος

Η παρούσα μελέτη πραγματοποιείται στα πλαίσια πτυχιακής εργασίας του τμήματος Λογιστικής του Ανώτατου Τεχνολογικού Ιδρύματος Ηρακλείου Κρήτης. Αντικείμενο της είναι να παρουσιάσει, να αναλύσει και να αναδείξει την σπουδαιότητα της επιστήμης της Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης στην σύγχρονη Βιομηχανία και πιο συγκεκριμένα στον τομέα της Μεταποίησης στην Ελλάδα. Βασικό τμήμα της μελέτης αποτελεί η συνοπτική παρουσίαση, ερμηνεία και ανάλυση των ακριβή οικονομικών στοιχείων και καταστάσεων μέσα από διαγράμματα και πίνακες με σκοπό τον προσδιορισμό της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης.

Με την εργασία αυτή ολοκληρώνεται η φοίτηση μου στο τμήμα της Λογιστικής και πλαισιώνεται από ανεκτίμητες εμπειρίες που αποκόμισα τα χρόνια των σπουδών μου, αποτελώντας ουσιαστικά τον επίλογο της φοίτησής μου στο Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Ηρακλείου.

Ξεκινώντας την ανάλυση της Πτυχιακής μου εργασίας αισθάνομαι την υποχρέωση να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους εκείνους που με βοήθησαν να φέρω εις πέρας το έργο που μου ανατέθηκε. Πρώτα από όλα θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές του τμήματος που με δίδαξαν, μου μετέδωσαν τις γνώσεις τους και μου έδωσαν τη δυνατότητα να τις συνθέσω ώστε να πραγματοποιηθεί η παρούσα εργασία.

Στη συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον καθηγητή κ. Αρβανίτη Σταύρο για την ευκαιρία που μου έδωσε να εκπονήσω την παρούσα πτυχιακή εργασία, βοηθώντας με να γνωρίσω το αντικείμενο αυτό, αποκτώντας γνώσεις μέσα από τη συμβολή του.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω την απέραντη ευγνωμοσύνη και αγάπη στην οικογένεια μου και στους φίλους μου για την κατανόηση και συμπαράστασή τους σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

Περίληψη

Στην εργασία αυτή έγινε προσπάθεια να γίνει μία μελέτη πάνω στην Ελληνική Μεταποίηση. Αρχικά έγινε μια προσπάθεια να αναφερθούν κάποια βασικά στοιχεία της Μεταποίησης και των αριθμοδεικτών που χρειάζεται να γνωρίζουμε για την ανάπτυξη μιας εμπορικής μεταποίησης. Δόθηκε έμφαση στο πως γίνεται μια σωστή εξέλιξη βασικών μεγεθών όπως επίσης και το πως ξεκίνησε η διαδικασία της μεταποίησης με το πέρας των χρόνων

Στα πρώτα κεφάλαια αναφέρουμε λίγα λόγια για την Μεταποίηση γενικά, πως εξελίχθηκε αλλά και για την θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια κατάταξη στον τομέα της Μεταποίησης . Γιατί ας μη ξεχνάμε ότι στην Ελλάδα η μεταποίηση αντιμετωπίζεται ως ένα είδος βιομηχανίας που κάθε χρόνο προσφέρει σημαντικά έσοδα στη χώρα.

Στην συνέχεια αναφέρονται τα βασικά μεγέθη ενεργητικού και παθητικού τομέα. Αναφέρονται επίσης, ιστορικά στοιχεία μεταποίησης και οι μορφές που αναπτύσσονται στην Ελλάδα. Βλέπουμε επίσης συστήματα μεταποίησης και ανάπτυξης που βοηθούν στην οικονομική ανάπτυξη της κάθε χώρας που τα χρησιμοποιεί.

Στο τελευταίο μέρος γίνεται η ανάλυση των συμπερασμάτων για τις διαδικασίες που χρειάζονται κατά την υλοποίηση μιας σωστής λειτουργίας επιχειρήσεων πάνω στην μεταποίηση προϊόντων.

Η μελέτη του εν λόγω τομέα αποκτά ιδιαίτερη σημασία αναζήτησης ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης. Διακρίνονται εμφανώς κάποια ανησυχητικά σημάδια μέσω της αρνητικής πορείας συγκεκριμένων δεικτών, προκύπτουν ενδιαφέροντα συμπεράσματα για τον τομέα της Μεταποίησης ως σύνολο αλλά και για τους επιμέρους κλάδους του τομέα, συμπεράσματα τα οποία είναι ιδιαιτέρως πολύτιμα, με βάση ένα μοντέλο που να βασίζεται στην παραγωγή.

Summary

In this work, an attempt was made to study on the Greek Manufacturing. Initially there was an attempt to mention some basic information processing and financial ratios you need to know to develop a commercial manufacturing. Emphasis was placed on how to make proper development key magnitudes as well as how he started the process of manufacture by the end of the year.

The first chapters mention a few words about the processing generally, how evolved but also for Greece's position in the world rankings in the field of Manufacturing. Because let's not forget that in Greece processing is treated as a kind of industry that annually provides significant revenue to the country.

Then referred fundamentals active and passive sector. Also, historical data processing and forms developed in Greece. We also see manufacturing systems and development to help the economic development of every country and how they use them.

In the last part we have the analysis of the findings on the processes needed in the implementation of a proper business operation on the processed products.

The study of the sector is particularly important to search for a new development model. Is clearly distinguishable some alarming signs of the negative course of specific indicators generated interesting results for the manufacturing sector as a whole and for individual sectors of the industry, conclusions which are particularly valuable, based on a model that is based on production.

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	5
2. Η Ελληνική Μεταποίηση	9
2.1. Η ελληνική μεταποίηση σε σύγκριση με τις διεθνείς τάσεις.....	10
2.2. Αριθμός επιχειρήσεων και κερδοφορία στην ελληνική μεταποίηση...	13
3. Εξελίξεις στη διάρθρωση της ελληνικής μεταποιητικής βιομηχανίας	14
3.1 Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών Ενεργητικού – Παθητικού	16
3.2 Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών Ενεργητικού	27
3.3 Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών Παθητικού.....	22
3.4 Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών Αποτελεσμάτων χρήσης	27
4. Αξιολόγηση του τομέα στη Μεταποίηση	34
4.1. Αριθμοδείκτες.....	39
4.1.1 Αριθμοδείκτες ρευστότητας	41
4.1.2 Δείκτης Ειδικής Ρευστότητας	43
4.1.3 Αριθμοδείκτες ταχύτητας καθαρού κεφαλαίου κινήσεως.....	43
4.1.4 Αριθμοδείκτης ταχείας κυκλοφορίας ενεργητικού	44
4.1.5 Αριθμοδείκτης ταχείας κυκλοφορίας παγίων	44
4.1.6 Αριθμοδείκτης ταχείας κυκλοφορίας ίδιων κεφαλαίων	44
4.1.7 Αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου	45
4.1.8 Αριθμοδείκτης παγίων.....	45
4.1.9 Αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου	45
4.1.10 Αριθμοδείκτης απόσβεσης	45
4.1.11 Αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων	46
4.1.12 Αριθμοδείκτης ξένων ή δανειακών κεφαλαίων	46
4.1.13 Αριθμοδείκτης ιδίων προς δανειακά κεφάλαια.....	46
4.1.14 Αριθμοδείκτες δραστηριότητας.....	46
4.2. Αποτελέσματα αριθμοδεικτών.....	47
5. Συμπεράσματα	54
6. Βιβλιογραφία	57
7. Ηλεκτρονικές πηγές	57

1. Εισαγωγή

Με βάση τον Κανονισμό (Ε.Κ.) 852/2004 Μεταποίηση είναι η ενέργεια με την οποία τροποποιείται ουσιαστικά το αρχικό προϊόν συμπεριλαμβανομένης της θερμικής επεξεργασίας του καπνίσματος, του αλατίσματος, της ωρίμανσης της αποξήρανσης, του μαριναρίσματος, της εκχύλισης, της εξώθησης ή συνδυασμού αυτών των μεθόδων.

Με τον όρο Μεταποιημένα προϊόντα εννοούμε τα προϊόντα που προέρχονται από την μεταποίηση μη μεταποιημένων προϊόντων. Τα προϊόντα αυτά είναι δυνατό να περιέχουν συστατικά τα οποία είναι αναγκαία για την παρασκευή τους ή τους προσδίδουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Από τα αρχαία χρόνια κίολας η εξέλιξη του κλάδου της μεταποίησης περιλάμβανε τρία βασικά στάδια, τα οποία είναι:

- η χειροτεχνία
- η βιοτεχνία
- η βιομηχανία

Στην βιομηχανική εποχή σε όλες τις οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες κυριαρχεί ο τομέας της βιομηχανίας, ενώ σε αντίθετη περίπτωση οι χώρες χαρακτηρίζονται ως υποανάπτυκτες.

Επιπλέον, η φύση των αγροτικών και όχι μόνο προϊόντων σε συνδυασμό με την εποχικότητα της παραγωγής τους η οποία είναι συνυφασμένη με τη συγκέντρωση της παραγωγής σε μικρό χρονικό διάστημα, δημιουργούν επιτακτική ανάγκη για μακρόχρονη διατήρηση. Ωστόσο, οι συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες, οι επιθυμίες και οι νέες απαιτήσεις που δημιουργούνται από τα πρότυπα του εξελιγμένου τρόπου ζωής, γεννούν νέα δεδομένα. Οι παραπάνω ανάγκες, με τη δυναμική στήριξη της επιστήμης και τεχνολογίας, επιβάλλουν τη δημιουργία πρωτοπόρων προϊόντων που το καθένα ικανοποιεί τις διαφορετικές προτιμήσεις καταναλωτών. Η ικανοποίηση των αναγκών που μόλις αναφέρθηκαν και η πλήρης αξιοποίηση της παραγωγής επέβαλαν τη δημιουργία ενός σημαντικού κλάδου στη μεταποιητική βιομηχανία, τον κλάδο «Μεταποίησης Προϊόντων».

Ο τομέας της Μεταποίησης αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς οικονομικής δραστηριότητας της Ελλάδας. Είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος τομέας οικονομικής δραστηριότητας της χώρας με κριτήριο τον κύκλο εργασιών, καθώς ο τζίρος των μεταποιητικών επιχειρήσεων κυμαίνεται στα €70 δις (στοιχεία 2006), καλύπτοντας το 22,5% του συνολικού κύκλου εργασιών.

Συμπερασματικά, η Μεταποίηση αποτελεί έναν από τους πιο σημαντικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας της χώρας, ο οποίος όμως φαίνεται να ακολουθεί μια φθίνουσα πορεία, τουλάχιστον όσον αφορά τον αριθμό των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη χώρα.

Η χρήση αριθμοδεικτών αποτελεί μια από τις πλέον διαδεδομένες και δυναμικές μεθόδους χρηματοοικονομικής αναλύσεως. Έτσι οι αναλύσεις που γίνονται συμπληρώνονται με τη χρησιμοποίηση των αριθμοδεικτών, οι οποίοι βοηθούν στην ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων.

Ο λόγος που οδήγησε στην καθιέρωση της χρησιμοποίησης των αριθμοδεικτών προέρχεται από την ανάγκη να γίνεται αμέσως αντιληπτή η πραγματική αξία και η σπουδαιότητα των απολύτων μεγεθών.

«Μεταποίηση ή βιομηχανοποίηση ενός πρωτογενούς προϊόντος ονομάζεται η επεξεργασία και ο μετασχηματισμός του σε άλλες μορφές προϊόντων, που ικανοποιούν νέες ανάγκες ανθρώπων.» (Κιτσοπανίδης – Καμενίδης, 2003)¹

Η πρώτη βιομηχανική ανάπτυξη στην Ελλάδα άρχισε να εμφανίζεται στις αρχές του 20ου αιώνα όμως μέχρι το 1929 ήταν σε χαμηλά επίπεδα. Η πραγματική ανάπτυξη και ανασυγκρότηση ήρθε το 1929 μετά τις μεγάλες καταστροφές του πολέμου. Μερικές από τις πιο μεγάλες κατηγορίες βιομηχανιών είναι: η Μεταλκή, η Ναυπηγική, η Υφαντουργία, η βιομ. Τροφίμων, η Καπνοβιομηχανία, η Χημική βιομ. και η βιομ. Οικοδομικών υλικών.

Ο τομέας της μεταποίησης παρέμενε σημαντικός για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας λειτουργώντας στο περιβάλλον της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας από τη δεκαετία του 1990 και της Ζώνης του Ευρώ (ΖτΕ) στη δεκαετία του 2000. Η αύξηση της

¹ Η Μεταποίηση (Κιτσοπανίδης – Καμενίδης, 2003)

παραγωγικότητας του μεταποιητικού τομέα στην Ελλάδα συμβαδίζει με το άνοιγμα της εγχώριας αγοράς στον διεθνή ανταγωνισμό. Αυτό συμβάλλει στην αποτροπή συγκεντρώσεως των εγχώριων συντελεστών παραγωγής σε δραστηριότητες που δεν χρησιμοποιούν σύγχρονες τεχνολογίες και ενισχύει την επέκταση των εθνικών επιχειρήσεων σε ξένες αγορές για την επίτευξη ενός κρίσιμου μεγέθους και για την εκμετάλλευση των οικονομικών.

Η δραστηριοποίηση σε ξένες αγορές βοηθά στην ολοκλήρωση της οργανωτικής δομής των μεταποιητικών επιχειρήσεων, στην αναβάθμιση των επιχειρηματικών τους σχεδίων, στην απόκτηση διεθνούς εμπειρίας και στην κατάλληλη επαγγελματική εξέλιξη και κατάρτιση του εργατικού τους δυναμικού.

Η διεθνοποίηση των ελληνικών επιχειρήσεων άρχισε ουσιαστικά από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 με την ολοκλήρωση της Ενιαίας Αγοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και με το άνοιγμα των χωρών της Νότιο-Ανατολικής Ευρώπης (ΝΑ Ευρώπης) στην οικονομία της αγοράς και στον ανταγωνισμό.² Η λειτουργία τους στο περιβάλλον της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Αγοράς συνέπεσε με την εμφάνιση και δημιουργία σημαντικών επιχειρηματικών ευκαιριών στη ΝΑ Ευρώπη, ενώ η επιχειρηματική δραστηριότητα στην εγχώρια οικονομία ενισχύθηκε με την άρση των διάχυτων αντικινήτρων που προέκυπταν από τον άκρατο κρατικό παρεμβατισμό.

Θεσπίσθηκαν επίσης επενδυτικά κίνητρα μέσω των αναπτυξιακών νόμων και βελτιώθηκε σταδιακά η οικονομική υποδομή, ιδιαιτέρως μετά την πλήρη απελευθέρωση της διασυνοριακής κινήσεως των κεφαλαίων και την ταχεία ανάπτυξη του χρηματοοικονομικού συστήματος της χώρας.

Έτσι προέκυψε η σύγχρονη ελληνική μεταποιητική βιομηχανία, που εξακολουθεί να συμβάλλει στην απασχόληση ενός σημαντικού μέρους του εγχώριου εργατικού δυναμικού, αλλά και ικανού αριθμού μεταναστών.

Ωστόσο, το κόστος εργασίας στην Ελλάδα έχει ήδη αυξηθεί σημαντικά και εξακολουθεί να αυξάνεται με ταχύ ρυθμό, με αποτέλεσμα να τίθενται εκτός αγοράς οι

² Εισαγωγή στην Μεταποίηση - Βουλγαράκης Νικόλαος 2007

βασικοί κλάδοι της ελληνικής μεταποίησης και ιδιαίτερα εκείνοι που χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό εντάσεως εργασίας.

Είναι χαρακτηριστικό ότι στη μεταποιητική βιομηχανία και στους υπόλοιπους κλάδους παραγωγής της ελληνικής οικονομίας απουσιάζουν οι δραστηριότητες έρευνας και αναπτύξεως τεχνολογίας. Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις δεν επιλέγουν την Ελλάδα στο μέτρο που θα έπρεπε ως τόπο εγκατάστασής τους στους ανωτέρω τομείς, κυρίως λόγω της «αρτηριοσκληρωτικής» λειτουργίας των ελληνικών κρατικών πανεπιστημίων από την μία πλευρά και των εγχώριων αγορών εργασίας και των κρατικών υπηρεσιών από την άλλη.

Ευνοϊκό για τον μεταποιητικό τομέα στην Ελλάδα είναι το γεγονός ότι από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 η οικονομία εισήλθε σε περίοδο υψηλού ρυθμού ανάπτυξης, πολύ υψηλότερου από τον ρυθμό ανάπτυξης των χωρών της Ζώνης του Ευρώ. Επιπλέον, από τις αρχές της δεκαετίας του 2000 σε τροχιά ταχείας ανάπτυξης εισήλθαν και οι χώρες της ΝΑ Ευρώπης στις οποίες έχουν επεκτείνει τις δραστηριότητές τους οι περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις, είτε με μεταφορά παραγωγικών μονάδων, είτε με ανάπτυξη δικτύων διανομής και εξαγωγών. Στην περίοδο 1997-2008 η ανάπτυξη της ελληνικής μεταποίησης ήταν ελαφρά χαμηλότερη από την ανάπτυξη της οικονομίας ως σύνολο, αλλά, εάν ληφθούν υπ' όψιν οι σημαντικές αναδιαρθρώσεις από την έξοδο πολλών παραγωγικών μονάδων από τον κλάδο, η ανάπτυξή του ήταν μάλλον ικανοποιητική.³

Από τα μέσα του 2008 η παγκόσμια χρηματοοικονομική και η οικονομική κρίση είχαν εξαιρετικά αρνητικές επιπτώσεις αφενός στην ομαλή χρηματοδότηση των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και αφετέρου στην πραγματική οικονομία. Η κρίση ρευστότητας οδήγησε σε μείωση της ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών και σε πτώση του διεθνούς εμπορίου και του όγκου και της αξίας του παραγόμενου προϊόντος της μεταποιητικής βιομηχανίας σε όλες τις χώρες και στην Ελλάδα.

³ Εισαγωγή στην Μεταποίηση - Βουλγαράκης Νικόλαος 2007

2. Η Ελληνική Μεταποίηση

Στην Ελλάδα η μεταποίηση δεν έχει φτάσει ακόμη σε ικανοποιητικό βαθμό εξειδίκευσης και επέκτασης και οι δραστηριότητες της έχουν περιοριστεί στα σε ελάχιστα μεταποιημένα προϊόντα όπως τα μεταποιημένα λαχανικά..

Η Ελλάδα είναι μία πολύ μικρή χώρα και δεν μπορεί να συνεχίσει να αναπτύσσεται με τη συνεχή αύξηση της εγχώριας ζήτησεως εις βάρος της ανταγωνιστικότητας. Η ανάπτυξη της ελληνικής μεταποιητικής βιομηχανίας δεν μπορεί να συνεχίσει να στηρίζεται στην προστατευμένη εγχώρια ζήτηση και στις κρατικές προμήθειες. Απαιτείται ενίσχυση της διεθνοποίησης των μεταποιητικών επιχειρήσεων και βελτίωση της ανταγωνιστικής τους θέσεως στην εγχώρια και τις ξένες αγορές. Απαιτείται, επίσης, η εντατικοποίηση της προσπάθειας για την άρση των εκτεταμένων αντικινήτρων που συνεχίζουν να παρακωλύουν τη βιομηχανική ανάπτυξη στην Ελλάδα. Απαιτείται, η ταυτόχρονη ενίσχυση των παραγόντων και πολιτικών που θα ενισχύσουν την προσπάθεια της χώρας να εκμεταλλευθεί τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα στην ανάπτυξη πολλών κλάδων του μεταποιητικού τομέα, όπως και των άλλων τομέων της οικονομίας.⁴

Στο επίκεντρο μίας τέτοιας προσπάθειας βρίσκονται:

- i. Η αποτελεσματική εφαρμογή της ευρωπαϊκής και της εθνικής νομοθεσίας για τον ανταγωνισμό, λαμβάνοντας υπ' όψιν ότι η Ελλάδα είναι χώρα-μέλος της Ζώνης του Ευρώ.
- ii. Η κατάλληλη πολιτική για βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας (ως προς το κόστος της εξειδικευμένης και ανειδίκευτης εργασίας και ως προς το φορολογικό σύστημα), με στόχο την προσέλκυση εγχώριων και ξένων επενδύσεων που είναι ο μόνος μηχανισμός που υπάρχει για την τεχνολογική εξέλιξη και την ανταγωνιστική ανάπτυξη των ελληνικών μεταποιητικών επιχειρήσεων.⁵

⁴ EUROSTAT, Structural Business Statistics - SBS

⁵ Η Ελληνική Βιομηχανία

Η δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος είναι αναγκαία προϋπόθεση για την προσέλκυση παραγωγής προϊόντων υψηλής τεχνολογίας και υψηλής ζήτησης, στην Ελλάδα. Γενικά, η ανταγωνιστικότητα διευκολύνει την τεχνολογική ανάπτυξη, ενώ η τεχνολογική ανάπτυξη είναι ανύπαρκτη σε μη ανταγωνιστικές οικονομίες.

- iii. Η ελαστικοποίηση και εκλογίκευση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας (ιδιαίτερος στον δημόσιο τομέα), σύμφωνα με την πολιτική που έχει υιοθετηθεί από την ΕΕ-27 στο πλαίσιο της Στρατηγικής της Λισσαβόνας.
- iv. Η κατάργηση των αντικινήτρων και των εμποδίων που προκύπτουν από την αντιοικονομική λειτουργία των κρατικών υπηρεσιών, από την έλλειψη σαφούς χωροταξικού σχεδιασμού και γενικά από την ασάφεια που επικρατεί στον τομέα του προσδιορισμού των κανόνων ασφαλούς λειτουργίας και των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας και των υποχρεώσεων των επιχειρήσεων όσον αφορά την φορολογία, την προστασία του περιβάλλοντος, κ.ά.

Σε αυτό το κρίσιμο στάδιο, αναδεικνύεται η μεγάλη σημασία της εφαρμογής της κατάλληλης πολιτικής για την ενίσχυση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της οικονομίας που θα οδηγήσει στην έγκαιρη ανάκαμψη της μεταποιητικής βιομηχανίας και των άλλων παραγωγικών κλάδων που είναι εκτεθειμένοι στον ανταγωνισμό από το εξωτερικό και στην αποκατάσταση των συνθηκών ομαλής επανόδου της εγχώριας οικονομίας σε πορεία αναπτύξεως.⁶

2.1 Η ελληνική μεταποίηση σε σύγκριση με τις διεθνείς τάσεις

Η μεταποίηση παράγει το 11,1% του ελληνικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) σε τιμές συντελεστών παραγωγής και συμβάλλει κατά 11% περίπου στη συνολική απασχόληση της χώρας (Πίνακας 1). Όμως η συμμετοχή της ελληνικής μεταποιητικής βιομηχανίας στο ΑΕΠ κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα σε σύγκριση με τις χώρες της ΕΕ-25,

⁶ Αλεξιάκης Χ., Ξανθάκης Μ. (2006), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.

καθώς το αντίστοιχο ποσοστό είναι 18,9% στην Ιταλία, 16,3% στην Ισπανία, 19,4% στην Τουρκία και 25,4% στην Ουγγαρία.⁷

Στις περισσότερες χώρες παρατηρείται μία σταδιακή υποχώρηση του μεριδίου της μεταποιητικής παραγωγής στο ΑΕΠ μετά το 1992. Αντίθετα, στην Ελλάδα σημειώθηκε ανατροπή αυτής της τάσεως τα τελευταία έτη, με το μερίδιο της μεταποιητικής βιομηχανίας να αυξάνει από 9,9% το 2003, στο 11,1% το 2008, κυρίως λόγω της μεγάλης πτώσεως του μεριδίου του πρωτογενούς τομέα (Πίνακας 2).

Η εικοσαετία 1960-1980 χαρακτηρίστηκε από την άνοδο του μεριδίου της μεταποιητικής βιομηχανίας στο ΑΕΠ, υπό την επίδραση των πολιτικών προστασίας και υποστηρίξεώς της.

Το ποσοστό των υπηρεσιών παρουσίασε σχετική σταθερότητα ενώ, πτώση παρουσίασε η συμμετοχή της πρωτογενούς παραγωγής, όπως αναμενόταν. Η δεκαετία του 1980 χαρακτηρίστηκε από τη στασιμότητα του ποσοστού της προστιθέμενης αξίας της μεταποιητικής βιομηχανίας στο ΑΕΠ, ενώ η περαιτέρω μεγάλη πτώση του ποσοστού του πρωτογενούς τομέα αντισταθμίστηκε από την άνοδο του τριτογενούς τομέα από 56,8% το 1980 σε 64,4% το 1990.

Η δεκαετία του 1990 διακρίνεται από την πλήρη κατάργηση της προστασίας και των επιδοτήσεων αλλά και της προνομιακής προσβάσεως των επιχειρήσεων της μεταποιήσεως στο τραπεζικό σύστημα, με αποτέλεσμα τη σημαντική πτώση του ποσοστού της μεταποιητικής βιομηχανίας στο ΑΕΠ, από 15,6% το 1990 στο 11,1% το 2000 και στο 9,9% το 2003. Στη συνέχεια, σημειώθηκε η προαναφερθείσα σταδιακή αύξηση του μεριδίου της μεταποιήσεως. Ταυτοχρόνως, το ποσοστό του πρωτογενούς τομέα έπεσε στο 3,5% το 2007, ενώ εκείνο του τριτογενούς τομέα ανήλθε στο 76,1%.

Στο Διάγραμμα 1, παρουσιάζεται ο μέσος ρυθμός αυξήσεως της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας παραγωγής (ΑΠΑΠ) του μεταποιητικού τομέα σε σταθερές τιμές στην περίοδο 1996-2007. Ο ρυθμός αυτός ήταν 3,5% στην Ελλάδα (με ρυθμό αυξήσεως του ΑΕΠ στην ίδια περίοδο 3,8%), έναντι 2,2% και 2,4% αντιστοίχως στην ΕΕ-27 και στη ΖτΕ. Υψηλότερο ρυθμό αυξήσεως είχαν η Ιρλανδία (7,7%), η Πολωνία (7,6%) και η

⁷ Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας

Ουγγαρία (7,1%), ενώ η Ισπανία, η Πορτογαλία, η Ιταλία και το Ην. Βασίλειο είχαν μέσο ετήσιο ρυθμό 2,9%, 1,6%, 0,7% και 0,5% αντιστοίχως.

Πίνακας 1: Μεριδίο μεταποιητικής παραγωγής στο ΑΕΠ στην Ελλάδα και σε επιλεγμένες χώρες της ΕΕ-25

	1960	1980	1992	2000	2001	2003	2004	2005	2007	2008
Ελλάδα	7,5	15,2	15,0	11,1	10,9	9,9	10,0	11,1	11,3	11,1
Ιταλία	31,0	27,0	21,9	21,0	20,5	19,7	19,5	19,3	19,6	18,9
Ισπανία	30,0	23,0	18,6	18,6	18,5	17,7	17,2	16,9	16,3	16,3
Πορτογαλία	29,0	36,0	20,3	17,1	16,9	16,7	16,4	16,1	16,0	16,0
Τουρκία	20,9	19,2	18,6	18,8	19,2	19,1	19,4	19,4
Ουγγαρία	22,2	23,5	23,2	23,9	23,6	23,9	25,8	25,4
Πολωνία	28,1	18,5	18,1	19,3	20,7	20,8	23,5	23,3

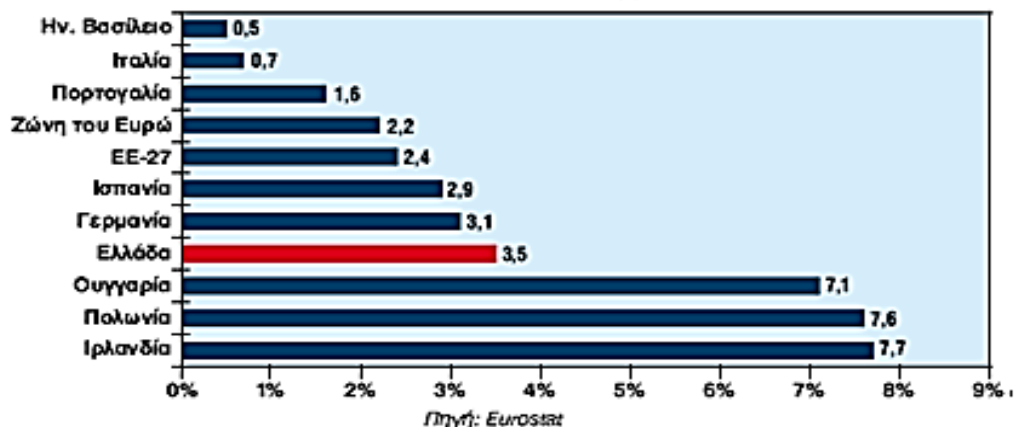
Πηγή: Eurostat

Πίνακας 2: Εξέλιξη της διαρθρώσεως του ΑΕΠ κατά τομέα (%)

Τομέας	1960	1970	1980	1990	2000	2003	2004	2005	2007	2008
Πρωτογενής	18,4	16,1	15,5	10,9	6,6	5,2	5,1	5,1	3,4	3,5
Δευτερογενής	24,7	30,7	30,4	27,3	21,0	19,9	19,8	21,2	21,6	20,4
Μεταποίηση	7,5	11,6	15,2	15,6	11,1	9,9	10,0	11,1	11,3	11,1
Τριτογενής	59,6	55,8	56,8	64,4	72,5	74,9	75,1	73,7	74,9	76,1

Πηγή: ΕΣΥΕ, Εθνικοί λογαριασμοί

Διάγραμμα 1: Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία παραγωγής της μεταποιητικής βιομηχανίας σε σταθερές τιμές (μέσος ετήσιος ρυθμός, ΖτΕ και ΕΕ-27: 1996-2006, υπόλοιπες χώρες: 1996-2007)

2.2 Αριθμός επιχειρήσεων και κερδοφορία στην ελληνική μεταποίηση

Το σύνολο των μεταποιητικών επιχειρήσεων Ανώνυμων Εταιριών (ΑΕ) και Εταιριών Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και είναι καταχωρημένες στο Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ) ανερχόταν το 2006 σε 6.228 επιχειρήσεις (Πίνακας 3). Το συνολικό ενεργητικό αυτών των επιχειρήσεων ανερχόταν σε € 62,3 δισ. (29,2% του ΑΕΠ) το 2006, έναντι € 60,3 δισ. το 2005 (αύξηση κατά 3,3%). Σε εννέα κλάδους της μεταποιητικής βιομηχανίας ο αριθμός των επιχειρήσεων μειώθηκε το 2006 έναντι του 2005.⁸

Το 2006 ο αριθμός των ζημιογόνων επιχειρήσεων μειώθηκε κατά 4,14%, ενώ ο αριθμός των κερδοφόρων επιχειρήσεων αυξήθηκε κατά 1,87%. Και εδώ ο αριθμός των ζημιογόνων επιχειρήσεων θα πρέπει να έχει αυξηθεί σημαντικά το 2008 και το 2009.⁹

Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να έχει επιταχυνθεί το 2008 και το 2009, λόγω και των επιπτώσεων της παγκόσμιας οικονομικής κρίσεως. Όσον αφορά την κινητικότητα των επιχειρήσεων στην μεταποιητική βιομηχανία ως σύνολο, το 2006 άρχισαν τη λειτουργία τους για πρώτη φορά 308 επιχειρήσεις, έναντι 619 επιχειρήσεις το 2005 και διέκοψαν τη λειτουργία τους 299 επιχειρήσεις, έναντι 587 το 2005.

Πίνακας 3: Κερδοφόρες και ζημιογόνες επιχειρήσεις

	Σύνολο Επιχειρήσεων	Απασχολούμενοι	Κέρδη (εκατ. Ευρώ)
Κερδοφόρες Επιχειρήσεις	4.515	210.000	3.280
Ζημιογόνες Επιχειρήσεις	1.713	57.900	-917
Σύνολο	6.228	267.900	2.363

Πηγή: «Η Ελληνική Επιχείρηση το 2007», ΣΕΒ

⁸ Εισαγωγή στην Μεταποίηση - Βουλγαράκης Νικόλαος 2007

⁹ <http://www.ependyseis.gr/>

Από τον Πίνακα 4 παρουσιάζεται η εξέλιξη των πωλήσεων και του περιθωρίου κέρδους των μεταποιητικών επιχειρήσεων στην περίοδο 1995-2006. Η μέση ετήσια αύξηση των πωλήσεων και των κερδών των επιχειρήσεων στην περίοδο αυτή μόλις υπερβαίνει τη μέση ετήσια αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ της χώρας. Τα περιθώρια κέρδους κυμαίνονται σε επίπεδα χαμηλότερα από το επιτόκιο δανεισμού των επιχειρήσεων από τις τράπεζες. Ωστόσο, το γεγονός ότι στο δείγμα συμπεριλαμβάνονται χιλιάδες επιχειρήσεις σχετικά μικρού μεγέθους με αμφισβητούμενα λογιστικά συστήματα, συνεπάγεται ένα σημαντικό περιθώριο σφάλματος μετρήσεως προς την κατεύθυνση της υποεκτιμήσεως των κερδών αυτών των επιχειρήσεων.

Πίνακας 4: Περιθώριο καθαρού κέρδους των ελληνικών μεταποιητικών επιχειρήσεων

	Αριθμός επιχειρήσεων ΑΕ και ΕΠΕ	Πωλήσεις (εκατ. Ευρώ)	Καθαρά κέρδη (εκατ. Ευρώ)	Περιθώριο καθαρού κέρδους (προ φόρων)
1995	5.358	21.209	1.040	4,90%
1996	5.368	22.709	1.153	5,08%
1997	5.475	25.928	1.181	4,55%
1998	5.580	27.583	1.548	5,61%
1999	5.630	29.737	2.193	7,37%
2000	5.748	36.313	2.348	6,47%
2001	5.772	37.237	1.935	5,20%
2002	5.964	37.697	1.843	4,89%
2003	6.170	39.969	2.282	5,71%
2004	6.187	43.785	2.148	4,91%
2005	6.219	46.105	2.259	4,90%
2006	6.228	51.791	2.366	4,57%
Μέση ετήσια αύξηση	1,38%	8,45%	7,76%	

Πηγή: «Η Ελληνική Επιχείρηση το 2007», ΣΕΒ

3. Εξελίξεις στη διάρθρωση της ελληνικής μεταποιητικής βιομηχανίας

Η εξέλιξη του Δείκτη Παραγωγής της Μεταποιητικής Βιομηχανίας (ΔΠΜΒ) στην Ελλάδα, στην περίοδο 1997-2008, τόσο για το σύνολο της μεταποιητικής βιομηχανίας όσο και για τους επιμέρους κλάδους, παρουσιάζεται στον Πίνακα 5.

Όσον αφορά το σύνολο του κλάδου της μεταποίησης, ο σχετικός δείκτης παραγωγής σε πραγματικές τιμές σημείωσε μέση ετήσια αύξηση 2,8% στην πενταετία 1995-2000, αλλά μέση ετήσια πτώση κατά -0,5% στην οκταετία 2000-2008.¹⁰

Η εξέλιξη αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην πτώση της παραγωγής των παραδοσιακών κλάδων της ελληνικής οικονομίας και, γενικότερα, όλων των κλάδων που είναι εντάσεως εργασίας. Η δε πτώση αυτών των κλάδων οφείλεται κυρίως στην εφαρμογή, ακόμη και μετά την ένταξη της χώρας στη Ζώνη του Ευρώ, μίας εισοδηματικής πολιτικής στην εγχώρια οικονομία ιδιαιτέρως στο καθεστώς της υποτιμώμενης Δραχμής και καθόλου σε εκείνο του ισχυρού Ευρώ. Επιπλέον, η ανταγωνιστική θέση των ανωτέρω κλάδων επιδεινώθηκε περαιτέρω με την είσοδο της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου που ενίσχυσε σημαντικά τον ανταγωνισμό στην παγκόσμια αγορά.¹¹

	Συντελεστές Σταθμίσεως		Μέση ετήσια % αύξηση				
	2000	2005	2000/ 1995	2004/ 2000	2008/ 2004	2008/ 2000	2008/ 2007
Σύνολο Μεταποίησης	100	100	2,8%	-0,5%	-0,3%	-0,5%	-4,2%
Τρόφιμα-Ποτά	20,0	24,2	3,1%	1,2%	0,7%	1,3%	1,1%
Παράγωγα πετρελαίου και άνθρακα	11,2	11,3	6,2%	-0,3%	0,9%	0,7%	-4,6%
Μη μεταλλικά ορυκτά	8,5	10,3	2,4%	1,5%	-1,3%	-0,6%	-7,3%
Βασικά μέταλλα	8,0	8,0	4,7%	3,4%	-0,5%	1,2%	-7,5%
Χημικά και φαρμακευτικά προϊόντα	7,7	7,8	5,1%	4,3%	-0,1%	2,1%	-2,6%
Μηχανήματα και είδη εξοπλισμού	3,2	4,9	3,2%	-3,5%	2,0%	0,2%	-0,8%
Μεταλλικά προϊόντα	4,3	5,1	5,5%	1,8%	-1,4%	-0,5%	-10,5%
Προϊόντα από ελαστ. και πλαστ. ύλη	3,6	4,2	5,9%	-1,0%	0,4%	-0,1%	-1,2%
Είδη ενδυμασίας	4,3	3,4	-3,6%	-4,6%	-3,9%	-6,1%	-10,8%
Κλωστοϋφαντουργικές ύλες	5,6	3,1	0,0%	-6,0%	-7,8%	-10,6%	-28,8%

¹⁰ Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης - Παπαδοπούλου Δημητρίου Λ.

¹¹ Αλεξιάκης Χ., Ξανθάκης Μ. (2006), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.

Ηλεκτρικές μηχανές, συσκευές	2,3	3,0	4,0%	0,3%	2,1%	2,2%	1,8%
Χαρτί και προϊόντα του	2,4	2,3	0,6%	-2,8%	0,4%	-1,0%	-2,3%
Επιπλα-Λοιπές βιομηχανίες	2,3	2,0	7,9%	-11,7%	1,6%	-4,6%	-9,0%
Καπνός	1,2	1,9	-3,4%	3,9%	-1,3%	0,6%	0,6%
Εκτυπώσεις-Εκδόσεις	4,2	1,9	1,0%	1,7%	2,1%	3,0%	-0,3%
Λοιπός εξοπλισμός μεταφορών	4,3	1,6	-6,3%	-2,9%	0,5%	-1,0%	0,5%
Μηχανές γραφείου και Η/Υ	0,0	1,2	2,2%	-22,2%	-9,5%	-20,2%	-21,5%
Ξύλο και φελλός	1,1	1,2	-1,2%	-4,2%	-2,2%	-4,3%	-7,4%
Μεταφορικά μέσα	1,0	0,8	15,3%	-7,6%	-3,3%	-7,0%	-3,1%
Δέρματα-Είδη υποδήσεως	0,9	0,6	-7,2%	-7,4%	-2,4%	-6,1%	-3,5%
Συσκ. ραδιοφ. TV, επικοινωνιών	3,7	0,0	17,4%	-15,9%	-15,8%	-22,7%	-27,8%
Ανακύκλωση	0,0	0,0	-4,7%	6,5%	0,8%	4,1%	5,1%
Ιατρικά όργανα και όργ. ακριβείας	0,0	0,0	1,1%	2,2%	4,4%	5,6%	-16,6%

Σημ.: Ο ΔΠΜΒ δείχνει την εξέλιξη της προστιθέμενης αξίας του κλάδου της μεταποίησης σε τιμές κόστους παραγωγής σε σταθερές τιμές. Πηγή: ΕΣΥΕ

3.1 Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών Ενεργητικού – Παθητικού

Η διαχείριση του Ενεργητικού και του Παθητικού αποτελεί ένα από τα κυριότερα θέματα που απασχολεί τον τραπεζικό κλάδο. Λόγω της αβεβαιότητας και του κινδύνου που υπάρχει, εξαιτίας της ενοποιημένης χρηματοοικονομικής αγοράς και των τεχνολογικών βελτιώσεων, οι επενδυτές συχνά προβληματίζονται με ποιον τρόπο να επενδύσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία, ώστε να επιτύχουν ικανοποιητικές αποδόσεις υποκείμενες σε αβεβαιότητες, διάφορους περιορισμούς και υποχρεώσεις.¹² Προβληματίζονται ακόμη, με ποιον τρόπο να αναπτύξουν μακροπρόθεσμες στρατηγικές που αντισταθμίζουν τις αβεβαιότητες και, τέλος, πώς να συνδυάσουν αποφάσεις επενδύσεων ενεργητικού και επιλογές παθητικού, με σκοπό να μεγιστοποιήσουν την περιουσία τους.

¹² <http://www.kerdos.gr/>

Συνεπώς, η διαχείριση ενεργητικού-παθητικού ή διαχείριση περιουσιακών στοιχείων είναι μια σημαντική διάσταση της διαχείρισης κινδύνου, στην οποία η έκθεση σε διάφορους κινδύνους ελαχιστοποιείται, διατηρώντας τον κατάλληλο συνδυασμού ενεργητικού και παθητικού, ώστε να ικανοποιηθούν οι στόχοι της επιχείρησης ή του χρηματοοικονομικού ιδρύματος.

3.2 Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών Ενεργητικού

Ενεργητικό είναι το σύνολο των οικονομικών πόρων τους οποίους έχει αποκτήσει στο παρελθόν μία επιχείρηση και εκμεταλλεύεται με σκοπό την παραγωγή και τη διάθεση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών. Προσδοκά δε ότι θα αποκομίσει ορισμένα οφέλη από την εκμετάλλευσή τους.¹³¹⁴

Το Ενεργητικό αποτελείται από τις ακόλουθες κατηγορίες :

- Ταμείο
- Κρατικά αξιόγραφα
- Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων
- Απαιτήσεις κατά πελατών
- Χρεόγραφα
- Συμμετοχές
- Άυλα πάγια στοιχεία
- Ενσώματα πάγια στοιχεία
- Λοιπά στοιχεία Ενεργητικού
- Προπληρωμένα έξοδα και έσοδα εισπρακτέα

¹³ <http://www.kerdos.gr/>

¹⁴ Αλεξιάκης Χ., Ξανθάκης Μ. (2006), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.

Για να είναι ένας οικονομικός πόρος στοιχείο του Ενεργητικού πρέπει:

- Να ανήκει στην κυριότητα της επιχείρησης ή η επιχείρηση να το ελέγχει σαν να ήταν δικό της
- Το κόστος ή η αξία του να υπόκειται σε αντικειμενική μέτρηση με βάση τη χρηματική μονάδα (ευρώ)
- Να προσδοκούνται μετρήσιμα οικονομικά οφέλη για την επιχείρηση από την χρησιμοποίηση ή την εκμετάλλευση του.

Το Ενεργητικό διακρίνεται σε:

- Κυκλοφορούν
- Μη Κυκλοφορούν

Στο **κυκλοφορούν ενεργητικό** εντάσσεται κάθε στοιχείο που:

- Προορίζεται να ρευστοποιηθεί ή να πωληθεί ή να αναλωθεί μέσα στο σύνηθες λειτουργικό κύκλωμα της επιχείρησης.
- Προορίζεται να ρευστοποιηθεί ή να πωληθεί μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες από τη λήξη της παρούσας λογιστικής χρήσης.
- Είναι μετρητά ή που μπορεί να μετατραπεί σε μετρητά

Το γενικό σύνολο ενεργητικού είναι: το ενεργητικό του ισολογισμού τέλους χρήσεως, το οποίο προκύπτει από το άθροισμα των κονδυλίων του ενεργητικού: «έξοδα εγκαταστάσεως», «πάγιο ενεργητικό», «κυκλοφορούν ενεργητικό» και «μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού» της καταστάσεως αυτής.

Στον Πίνακα παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά μεγέθη του βιομηχανικού κλάδου, οι ετήσιες μεταβολές του ενεργητικού καθώς και ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής από το 2001 έως και το 2011. Με μια πρώτη ματιά στα πάγια στοιχεία παρατηρούμε μια μεγάλη πτώση τη χρονιά 2001-2002 με τα πάγια να φτάνουν στην χαμηλότερη τιμή τους στο - 47,67% ενώ δύο χρόνια μετά η τιμή τους εκτοξεύεται στο +47,78% φτάνοντας έτσι στην υψηλότερη τιμή τους μες στη δεκαετία . Τη χρονιά 2011 τα πάγια έχουν αυξηθεί από 16 εκ. σε 18.

Τα μεγέθη του κυκλοφορούντος ενεργητικού το 2001- 2002 βρίσκονται στην χαμηλότερη τιμή στο -48,95 , σιγά σιγά όμως υπάρχει ανάκαμψη και αυξάνονται έως το 2006-2007 όπου στη συνέχεια αρχίζουν πάλι να μειώνονται με συνέπεια από τα 19 εκ. το 2001 να βρεθούν στα 16 εκ το 2011.¹⁵

Πιο συγκεκριμένα , οριακή άνοδος παρατηρείται στα αποθέματα με ΜΕΡΜ +0,70% ενώ αρνητικό είναι το ποσοστό (-1,02%) του ΜΕΡΜ των απαιτήσεων καθώς από 9 εκ το 2001 υποχωρούν στα 7 εκ. μέσα στη δεκαετία. Αντίθετα αυξημένος κατά 8,16% είναι ο ΜΕΡΜ των διαθέσιμων όπου η ποσοστιαία μεταβολή του από το -70,26% το 2002- 2001 καταφέρνει να φτάσει στο + 23,27% τη χρονιά 2010- 2011.

Τα αποτελέσματα της μεταποίησης του 2005 επηρεάζονται ιδιαίτερα από την αύξηση της τιμής του πετρελαίου σε συνδυασμό με την στασιμότητα του δολαρίου έναντι του ευρώ. Τα δύο αυτά γεγονότα είχαν ως αποτέλεσμα την εντυπωσιακή άνοδο των πωλήσεων και της κερδοφορίας των επιχειρήσεων επεξεργασίας πετρελαίου. Από την άλλη όμως πλευρά, οι εξελίξεις αυτές, καθώς και η άνοδος των τιμών πολλών πρώτων υλών και στοιχείων κόστους, επέδρασαν αρνητικά στην κερδοφορία των υπόλοιπων μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Από τις εκτιμήσεις προκύπτει ότι, εάν δεν ληφθεί υπόψη ο κλάδος επεξεργασίας πετρελαίου, οι πωλήσεις και τα μεικτά κέρδη της μεταποίησης παρέμειναν στάσιμα. Οι εξελίξεις αυτές έχουν σαν αποτέλεσμα την μείωση τόσο της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων της μεταποίησης, όσο και του περιθωρίου κέρδους (μικτού και καθαρού).

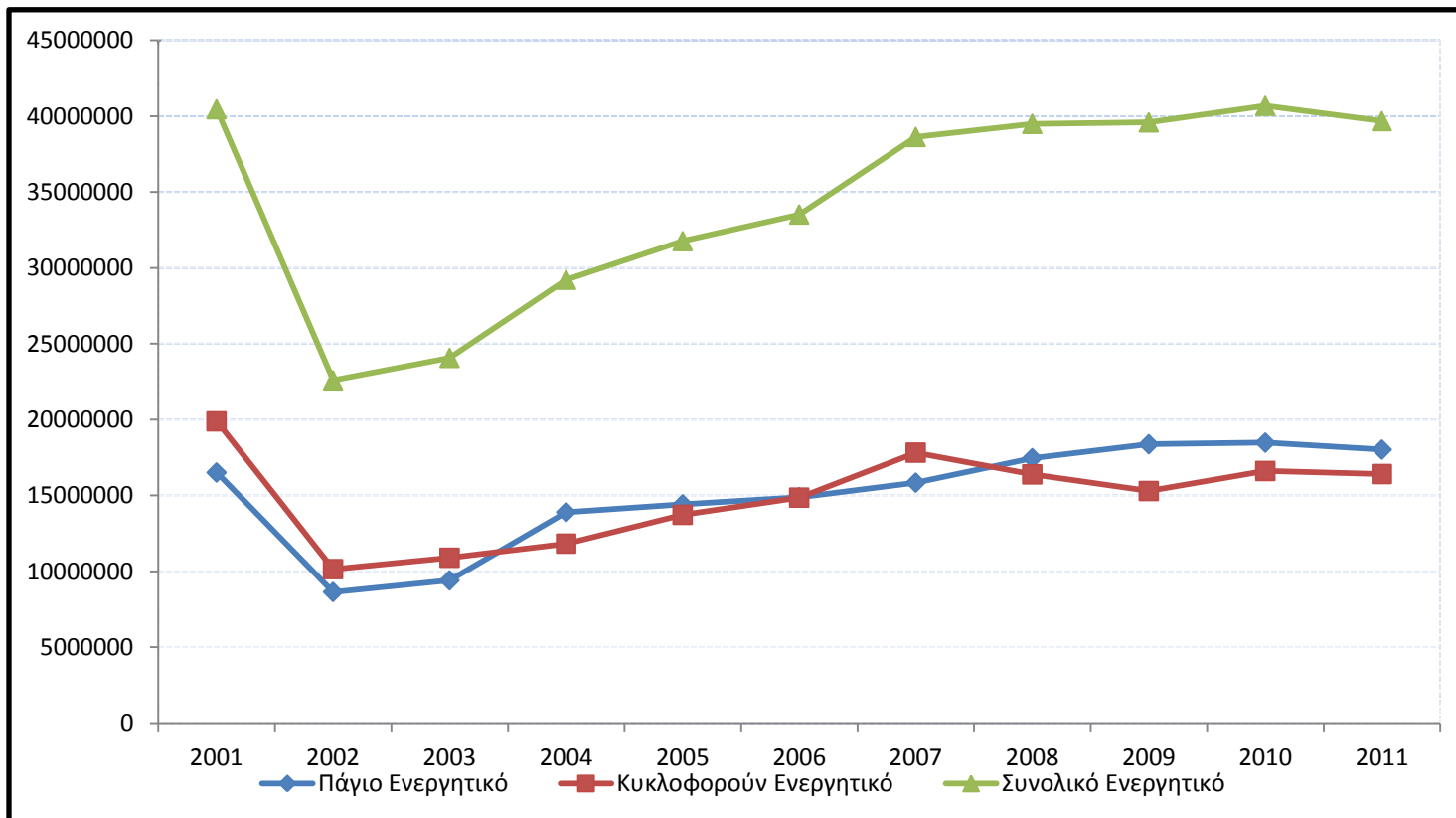
Η στασιμότητα των πωλήσεων και της κερδοφορίας και η επιδείνωση των χρηματοοικονομικών δεικτών, αποτελούν σαφές προειδοποιητικό μήνυμα για τις προοπτικές της μεταποίησης και τις δυνατότητές της να αντιμετωπίζει ανάλογες δυσμενείς εξελίξεις στο μέλλον.

¹⁵ Αλεξιάκης Χ., Ξανθάκης Μ. (2006), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων , Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Απόλυτα μεγέθη σε χιλ. €										
Πάγιο Ενεργητικό	16.515 .280	8.642 .485	9.406 .370	13.900 .668	14.418 .036	14.886 .878	15.846 .783	17.460 .176	18.377 .482	18.481 .749	18.023.363
Αποθέματα	6.949 .707	3.644 .286	3.766 .171	4.342 .917	5.232 .724	5.566 .561	6.652 .289	5.807 .971	5.530 .187	6.116 .066	5.894.072
Απαιτήσεις	9.222 .428	5.149 .080	5.605 .872	6.048 .451	6.779 .729	7.525 .199	8.303 .709	7.700 .928	7.219 .696	7.478 .678	7.003.565
Ρευστά διαθέσιμα	3.298 .023	980.872	1.233 .308	1.177 .942	1.540 .017	1.495 .070	2.632 .837	2.611 .780	2.246 .617	2.655 .465	3.273.314
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	19.883 .995	10.150 .125	10.898 .759	11.829 .176	13.726 .498	14.857 .449	17.823 .303	16.390 .105	15.294 .242	16.613 .602	16.412.104
Συνολικό Ενεργητικό	40.461 .882	22.588 .385	24.063 .864	29.223 .943	31.770 .198	33.527 .175	38.635 .319	39.499 .083	39.594 .321	40.687 .298	39.679.921
	Ποσοστιαίες μεταβολές										
	2002 /01	2003 /02	2004 /03	2005 /04	2006 /05	2007 /06	2008 /07	2009 /08	2010 /09	2011 /10	Μ.Ε.Ρ.Μ.
Πάγιο Ενεργητικό	-47,67%	8,84%	47,78%	3,72%	3,25%	6,45%	10,18%	5,25%	0,57%	-2,48%	3,59%
Αποθέματα	-47,56%	3,34%	15,31%	20,49%	6,38%	19,50%	- 12,69%	-4,78%	10,59%	-3,63%	0,70%
Απαιτήσεις	-44,17%	8,87%	7,89%	12,09%	11,00%	10,35%	-7,26%	-6,25%	3,59%	-6,35%	-1,02%
Ρευστά διαθέσιμα	-70,26%	25,74 %	-4,49%	30,74%	-2,92%	76,10%	-0,80%	- 13,98%	18,20%	23,27%	8,16%
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	-48,95%	7,38%	8,54%	16,04%	8,24%	19,96%	-8,04%	-6,69%	8,63%	-1,21%	0,39%
Συνολικό Ενεργητικό	-44,17%	6,53%	21,44%	8,71%	5,53%	15,24%	2,24%	0,24%	2,76%	-2,48%	1,60%

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα αποτελεσμάτων ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

3.3 Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών Παθητικού

Το παθητικό αποτελεί το σύνολο της Καθαρής Θέσης (ή ιδίων κεφαλαίων) και των Υποχρεώσεων (ή ξένων κεφαλαίων) μιας επιχείρησης και περιλαμβάνει τις παρακάτω κατηγορίες :

- Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα
- Υποχρεώσεις προς πελάτες
- Λοιπά στοιχεία Παθητικού
- Προεισπραγμένα έσοδα και πληρωτέα έξοδα
- Προβλέψεις για κινδύνους και βάρη
- Υποχρεώσεις μειωμένης εξασφάλισης
- Ίδια κεφάλαια

Το σύνολο του παθητικού είναι: το γενικό σύνολο παθητικού της καταστάσεως ισολογισμού τέλους χρήσεως, το οποίο προκύπτει από το άθροισμα των κονδυλίων των κατηγοριών του παθητικού: «ίδια κεφάλαια», «προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα», «υποχρεώσεις» και «μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού» της καταστάσεως αυτής. Τα κονδύλια της κατηγορίας «ίδια κεφάλαια» λαμβάνονται μειωμένα κατά τα ποσά των «οφειλόμενων κεφαλαίων»¹⁶

Στην περίοδο 2000-2008 υπήρξε μεγάλη πτώση της παραγωγής του κλάδου των κλωστοϋφαντουργικών υλών και των ειδών ενδυμασίας με μέσο ετήσιο ρυθμό -10,6% και -6,1%, αντιστοίχως στην περίοδο 2000-2008.

Έτσι η στάθμισή τους μειώθηκε για μία ακόμη φορά στο 3,1% και 3,4% αντιστοίχως το 2005, από 5,6% και 4,3% το 2000.¹⁷ Με βάση τις σταθμίσεις του 2005, οι δύο αυτοί κλάδοι είχαν αρνητική επίπτωση στο ρυθμό αυξήσεως στην περίοδο 2000-2008 κατά -0,54 ποσοστιαίες μονάδες.

¹⁶ Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης - Παπαδοπούλου Δημητρίου Λ.

¹⁷ Ελληνική Στατιστική Αρχή, Διεύθυνση οργάνωσης, μεθοδολογίας και διεθνών σχέσεων

Χωρίς, δηλαδή, τους δύο αυτούς κλάδους η μέση ετήσια αύξηση της παραγωγής της μεταποιητικής βιομηχανίας στην περίοδο αυτή θα ήταν θετική. Η πτώση της παραγωγής των δύο αυτών κλάδων το 2008 ήταν -28,8% για τις κλωστοϋφαντουργικές ύλες και -10,8% για τα ήδη ενδυμασίας.

Όσον αφορά την Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία Παραγωγής (ΑΠΑΠ) σε τρέχουσες τιμές των δύο αυτών κλάδων το 2007, περιορίσθηκε στα € 621 εκατ. για τις κλωστοϋφαντουργικές ύλες (έναντι € 951 εκατ. το 2001) και στα € 1,07 δισ. για τη βιομηχανία κατασκευής ειδών ενδυμασίας (έναντι € 1,15 δισ. το 2001 και € 1,31 δισ. το 2003). Αυτή η πολύ μεγάλη πτώση της παραγωγής των κλάδων της κλωστοϋφαντουργίας και ενδύσεως, κατά 59,3% και 39,7% αντιστοίχως στην περίοδο 2000-2008, αντικατοπτρίζει τον εντεινόμενο ανταγωνισμό που αντιμετωπίζουν τα προϊόντα τους από τα αντίστοιχα προϊόντα των χωρών χαμηλού κόστους και ιδιαιτέρως της Κίνας. Το μερίδιο των εξαγωγών ειδών ενδυμασίας και κλωστοϋφαντουργικών υλών στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών μειώθηκε στο 7,4% και 3,1% αντιστοίχως το 2006 από 13,1% και 3,9% το 2000.¹⁸

Ειδικότερα, οι περισσότερες μεταποιητικές μονάδες παραγωγής οι οποίες έως τις αρχές της δεκαετίας του 2000 ασχολούνταν με την κατασκευή ενδυμάτων στην Ελλάδα, κυρίως με το σύστημα της υπεργολαβίας, έχουν ήδη μεταφερθεί στις γειτονικές χώρες της ΝΑ Ευρώπης, όπου το κόστος εργασίας είναι σημαντικά χαμηλότερο και η αγορά εργασίας γενικότερα είναι πολύ πιο ελαστική και αποτελεσματική. Έτσι, πολλές από τις επιχειρήσεις του κλάδου των ενδυμάτων διατηρούν στην Ελλάδα μόνο τις εμπορικές τους δραστηριότητες. Επίσης, οι κυριότερες επιχειρήσεις κλωστοϋφαντουργίας έχουν προχωρήσει σε διακοπή της λειτουργίας σημαντικών μονάδων τους σε διάφορες περιοχές της χώρας λόγω αδυναμίας παραγωγής των προϊόντων (νημάτων, υφασμάτων) σε ανταγωνιστικό κόστος.¹⁹

¹⁸ <http://www.kerdos.gr/>

¹⁹ EUROSTAT, Structural Business Statistics - SBS

Η ταχεία ανατίμηση της Πραγματικής Σταθμισμένης Συναλλαγματικής Ισοτιμίας (ΠΣΣΙ) με βάση το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, λόγω της ταχείας ανόδου του κόστους εργασίας στη χώρα μας σε μία περίοδο μεγάλης ανατιμήσεως του Ευρώ, θέτει εκτός αγοράς όλο και περισσότερες επιχειρήσεις που παράγουν προϊόντα και υπηρεσίες εντάσεως εργασίας.

Οι ίδιοι ανωτέρω παράγοντες οδήγησαν και στη συρρίκνωση της εγχώριας παραγωγής δερμάτων και ειδών υποδήσεως. Η πτώση της παραγωγής του κλάδου στην περίοδο 1995-2000 ήταν -7,2% ετησίως και στην περίοδο 2000-2008 -6,1% ετησίως. Σημειώνεται ότι παρά την ταχεία πτωτική πορεία της εγχώριας παραγωγής, υπάρχουν λίγες ελληνικές επιχειρήσεις στον κλάδο που αναπτύσσονται δυναμικά, με υψηλές επενδύσεις σε εξοπλισμό και διαδικασίες παραγωγής. Η παραγωγή τους είναι μηχανοποιημένη-αυτοματοποιημένη και η χρήση του συντελεστή εργασίας περιορισμένη. Επίσης, έχουν αναπτύξει δίκτυα καταστημάτων σε πολλές χώρες της ΝΑ Ευρώπης και της Μεσογείου για πώληση υποδημάτων που παράγονται στην Ελλάδα. Ωστόσο, οι περιπτώσεις αυτών των δυναμικών εταιριών είναι λιγοστές.

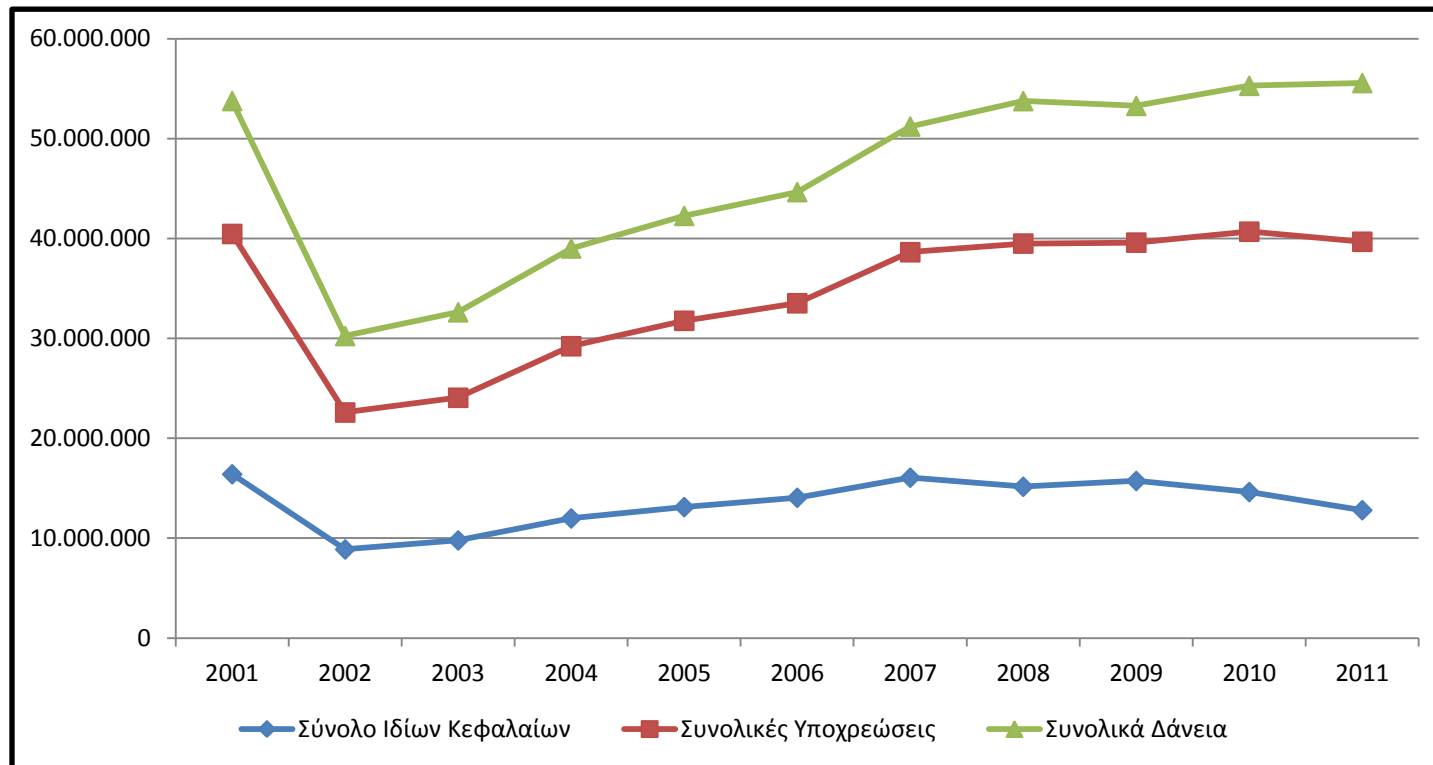
Επιπλέον των ανωτέρω, πτωτική επίπτωση στην παραγωγή της μεταποιητικής βιομηχανίας στην Ελλάδα στην περίοδο 2000-2008 ²⁰ασκούν μία σειρά άλλοι κλάδοι όπως: τα έπιπλα και οι λοιπές βιομηχανίες, ο λοιπός εξοπλισμός μεταφορών, οι μηχανές γραφείου και Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές (Η/Υ), ο κλάδος του ξύλου και φελλού, τα μεταφορικά μέσα, η κατασκευή συσκευών ραδιοφώνου, τηλεοράσεων (TV) και επικοινωνιών, κ.ά .

²⁰ Εισαγωγή στην Μεταποίηση - Βουλγαράκης Νικόλαος 2007

ΠΑΘΗΤΙΚΟ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Απόλυτα μεγέθη σε χιλ. €										
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	16.403 .204	8.882 .628	9.780 .283	11.984 .586	13.121 .454	14.052 .533	16.061 .161	15.155 .696	15.734 .546	14.625 .115	12.807 .765
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	10.533 .768	6.134 .600	6.299 .928	8.769 .681	9.296 .651	9.650 .185	10.769 .874	11.636 .807	10.774 .638	10.683 .101	10.219 .586
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	13.524 .934	7.571 .170	7.983 .664	8.469 .691	9.352 .092	9.824 .460	11.804 .281	12.706 .572	13.085 .133	15.379 .079	16.652 .569
Συνολικές Υποχρεώσεις	24.058 .702	13.705 .770	14.283 .592	17.239 .372	18.648 .743	19.474 .645	22.574 .155	24.343 .379	23.859 .772	26.062 .180	26.872 .155
Μακροπρόθεσμα Δάνεια	5.747.481	3.693 .169	4.112 .941	5.369 .777	5.862 .804	5.909 .406	6.797 .691	7.754 .123	7.025 .769	6.890.202	6.662.228
Συνολικά Δάνεια	13.306 .092	7.654 .311	8.556 .403	9.78 .974	10.503 .742	11.124 .859	12.582 .587	14.262 .500	13.686 .142	14.609 .288	15.889 .404
Ποσοστιαίες μεταβολές	2002 /01	2003 /02	2004 /03	2005 /04	2006 /05	2007 /06	2008 /07	2009 /08	2010 /09	2011 /10	Μ.Ε.Ρ.Μ.
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων	-45,85%	10,11%	22,54%	9,49%	7,10%	14,29%	-5,64%	3,82%	-7,05%	-12,43%	-0,36%
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις	-41,76%	2,70%	39,20%	6,01%	3,80%	11,60%	8,05%	-7,41%	-0,85%	-4,34%	1,70%
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις	-44,02%	5,45%	6,09%	10,42%	5,05%	20,15%	7,64%	2,98%	17,53%	8,28%	3,96%
Συνολικές Υποχρεώσεις	-43,03%	4,22%	20,69%	8,18%	4,43%	15,92%	7,84%	-1,99%	9,23%	3,11%	2,86%
Μακροπρόθεσμα Δάνεια	-35,74%	11,37%	30,56%	9,18%	0,79%	15,03%	14,07%	-9,39%	-1,93%	-3,31%	3,06%
Συνολικά Δάνεια	-42,48%	11,79%	14,39%	7,31%	5,91%	13,10%	13,35%	-4,04%	6,75%	8,76%	3,49%

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα αποτελεσμάτων ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

Πηγή: ΄δια επεξεργασία

3.4 Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών Αποτελεσμάτων χρήσης

Αρνητικός ρυθμός μεταβολής χαρακτηρίζει τις πωλήσεις των μεταποιητικών επιχειρήσεων στη διετία 2007-2008, απόρροια κυρίως της μείωσης των πωλήσεων των επιχειρήσεων με τζίρο μικρότερο κατά 10.000.000€

Μείωση του κύκλου εργασιών παρουσιάζει το 65% των επιχειρήσεων με πωλήσεις χαμηλότερες των 1.000.000€ κατά το 2008, όταν το 2007 η διαπίστωση αυτή ίσχυε για τις μισές επιχειρήσεις ²¹Το ποσοστό των ζημιογόνων επιχειρήσεων επί των συνολικών αυξήθηκε στο 16,7% το 2008 έναντι 10% το προηγούμενο έτος.

Επιδείνωση του οικονομικού αποτελέσματος παρουσιάζει το 63% των εξεταζόμενων επιχειρήσεων. Το 73,33% των μεταποιητικών επιχειρήσεων δεν διατρέχουν κίνδυνο χρεοκοπίας με βάση τα στοιχεία του 2008, ενώ το ποσοστό αυτό ήταν υψηλότερο το 2007, με 81,67%

Με ζημίες έκλεισε τη χρήση 2010 μία στις τρεις επιχειρήσεις μεταποίησης στην Ελλάδα, ενώ το περιθώριο κέρδους της μεταποιητικής βιομηχανίας του ελλαδικού τόξου έφτασε πέρσι να τείνει στο μηδέν (0,5%), τιμή που αποτελεί ιστορικό χαμηλό δεκαετίας.

Μάλιστα, ο τζίρος μειώθηκε κατά 7,1%, «επιστρέφοντας» στα προ πενταετίας επίπεδα, με τους κλάδους κλωστοϋφαντουργίας-ένδυσης-υπόδησης, μεταλλουργίας και ξύλου να σημειώνουν τη μεγαλύτερη πτώση στην πενταετία 2006-2010.

Τα στοιχεία αυτά προκύπτουν από έρευνα που έγινε στους ισολογισμούς μεταποιητικών επιχειρήσεων για τη χρήση 2010.

- Μείωση τζίρου είχαν 17 στους 18 κλάδους
- Επτά στις δέκα επιχειρήσεις και 17 από τους 18 κλάδους της μεταποίησης (με εξαίρεση εκείνον τον ηλεκτρικών συσκευών-μηχανημάτων) είδαν τον τζίρο τους να συρρικνώνεται σε σχέση με το 2009. Έξι στις δέκα βιομηχανίες βίωσαν συρρίκνωση κύκλου εργασιών συνολικά για την πενταετία 2006-2010.

²¹ Αλεξάκης Χ., Ξανθάκης Μ. (2006), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.

Το ίδιο χρονικό διάστημα, τα καθαρά αποτελέσματα προ φόρων των εταιρειών μειώθηκαν συνολικά κατά 78,6%, σε σχέση με το 2009, στα 24,5 εκατ. από 114,7 εκατ. Στην πενταετία, η αντίστοιχη μείωση έφτασε το 91%, ενώ η πτώση των κερδών προ φόρων τη διετία 2008-2009 ήταν -23,6%.

- Μία στις δέκα επιχειρήσεις του δείγματος κατέγραψε ζημίες μεγαλύτερες των 2 εκατ. ευρώ. Τρεις στις δέκα είχαν κέρδη που δεν ξεπερνούν την αξία των 100.000 ευρώ.
- Οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών 50 - 100 εκατ. καταγράφουν το μεγαλύτερο ποσοστό κερδοφόρων (83%). Αντίθετα, το μεγαλύτερο ποσοστό ζημιογόνων (47%) καταγράφεται στις επιχειρήσεις με τζίρο μέχρι 3 εκατ.
- Όλοι οι κλάδοι της μεταποίησης καταγράφουν μείωση του ποσοστού κερδοφόρων επιχειρήσεων και αύξηση ζημιογόνων. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 67% των επιχειρήσεων δομικών υλικών και το 51,4% εκείνων του κλάδου κλωστοϋφαντουργίας-ένδυσης-υπόδησης-δέρματος εμφανίζονται, πλέον, ζημιογόνες.
- Μόνον οι κλάδοι των τροφίμων-ποτών και των ηλεκτρικών συσκευών-μηχανημάτων είδαν αύξηση τζίρου το 2010 σε σχέση με το 2006.
- Οι μικρές επιχειρήσεις, με κύκλο εργασιών μέχρι 3 εκατ. παρουσιάζουν μόνο ζημίες από το 2007 και μετά. Αντίθετα, εκείνες με τζίρο 3-5 εκατ. αποτελούν εξαίρεση στο άσχημο κλίμα, σημειώνοντας κέρδη σ' όλη τη διάρκεια της πενταετίας, έστω με διαρκή τάση μείωσης.

Ο μεταποιητικός τομέας της Ελλάδας²² άρχισε να αυξάνετε κατά τη διάρκεια του 2010-2011, καθώς η παραγωγή αυξήθηκε σημαντικά. Στο μεταξύ, περαιτέρω συμπίεση καταγράφηκε στα περιθώρια λειτουργικών κερδών, καθώς οι τιμές εκρών μειώθηκαν, παρά το γεγονός ότι οι εταιρείες βρίσκονται αντιμέτωπες με υψηλότερο μέσο κόστος εισροών. Όπως σχολίασε και ο Phil Smith, οικονομολόγος της Markit «Το νέο έτος δεν κατόρθωσε να φέρει κανένα αποδεικτικό στοιχείο ότι ο ελληνικός μεταποιητικός τομέας οδεύει προς την ανάκαμψη»²³

²² Εισαγωγή στην Μεταποίηση - Βουλγαράκης Νικόλαος 2007

²³ Phil Smith, οικονομολόγος της Markit

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗΣ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Απόλυτα μεγέθη σε χιλ. €											
Καθαρές Πωλήσεις	41.053 .163	20.155 .525	22.147 .018	25.486 .243	29.79 5.377	35.665 .140	38.869 .820	42.074 .500	32.231 .841	37.376 .663	41.613.195
Κόστος Πωλήσεων	34.951 .917	15.813 .071	17.562 .556	19.498 .844	23.231 .646	28.212 .762	31.587 .862	34.962 .963	25.241 .785	30.530 .540	35.154.639
SGA	4.376 .841	2.916 .210	3.179 .462	4.034 .795	4.219 .132	4.675 .094	4.954 .218	5.233 .343	5.078 .665	3.014 .554	3.245.674
Συνολικές Λειτουργικές Δαπάνες	38.319 .912	18.891 .077	20.813 .313	23.528 .547	27.500 .014	32.871 .416	36.668 .348	40.465 .280	30.841 .388	37.004 .712	42.143.131
Μικτό Κέρδος	6.119 .292	4.370 .021	4.599 .268	5.968 .415	6.576 .677	7.463 .986	7.292 .816	7.121 .645	6.998 .753	6.833 .141	6.448.650
Κέρδη προ Φόρων	1.238 .264	1.056 .967	1.045 .720	1.624 .803	1.858 .304	2.319 .274	1.575 .873	832.472	961.368	-184.889	-1.306.353
Κέρδη μετά Φόρων	779.051	632 .273	648.642	1.292 .534	1.325 .511	1.689 .046	1.119 .868	550.689	480.880	-593.883	-1.518.682
Καθαρά Κέρδη	602.034	579 .947	645.586	1.202 .782	1.323 .827	1.582 .502	1.033 .257	484.013	505.035	-636.016	-1.489.090

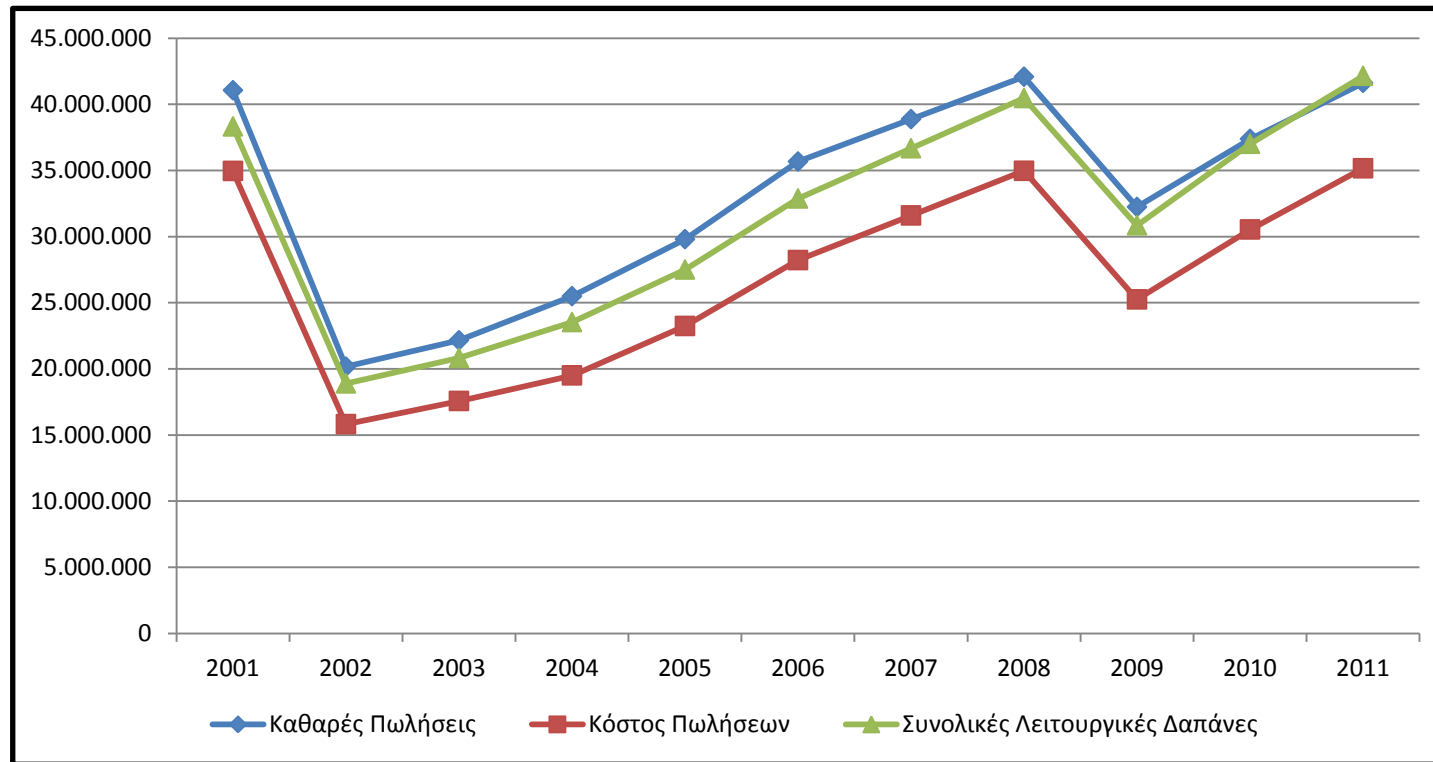
Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Ποσοστιαίες μεταβολές αποτελεσμάτων χρήσης

Ποσοστιαίες μεταβολές	2002 /01	2003 /02	2004 /03	2005 /04	2006 /05	2007 /06	2008 /07	2009 /08	2010 /09	2011 /10	Μ.Ε.Ρ.Μ.
Καθαρές Πωλήσεις	-50,90%	9,88%	15,08%	16,91%	19,70%	8,99%	8,24%	-23,39%	15,96%	11,33%	3,18%
Κόστος Πωλήσεων	-54,76%	11,06%	11,03%	19,14%	21,44%	11,96%	10,68%	-27,80%	20,95%	15,15%	3,89%
SGA	-33,37%	9,03%	26,90%	4,57%	10,81%	5,97%	5,63%	-2,96%	-40,64%	7,67%	-0,64%
Συνολικές Λειτουργικές Δαπάνες	-50,70%	10,18%	13,05%	16,88%	19,53%	11,55%	10,35%	-23,78%	19,98%	13,89%	4,09%
Μικτό Κέρδος	-28,59%	5,25%	29,77%	10,19%	13,49%	-2,29%	-2,35%	-1,73%	-2,37%	-5,63%	1,58%
Κέρδη προ Φόρων	-14,64%	-1,06%	55,38%	14,37%	24,81%	-32,05%	-47,17%	15,48%	-119,23%	606,56%	50,24%
Κέρδη μετά Φόρων	-18,84%	2,59%	99,27%	2,55%	27,43%	-33,70%	-50,83%	-12,68%	-223,50%	155,72%	-5,20%
Καθαρά Κέρδη	-3,67%	11,32%	86,31%	10,06%	19,54%	-34,71%	-53,16%	4,34%	-225,94%	134,13%	-5,18%

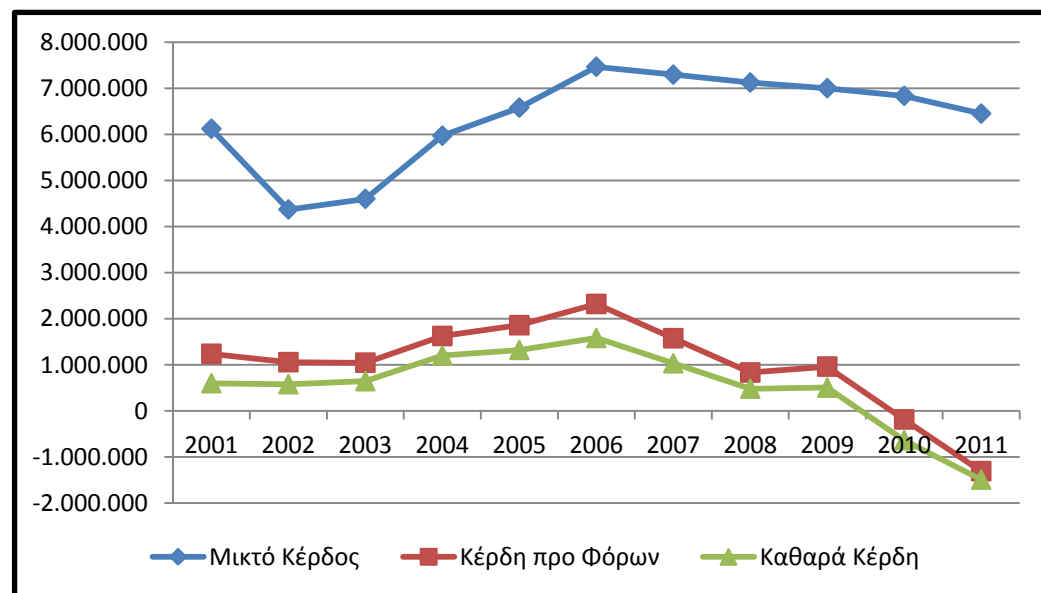
Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα αποτελεσμάτων χρήσης

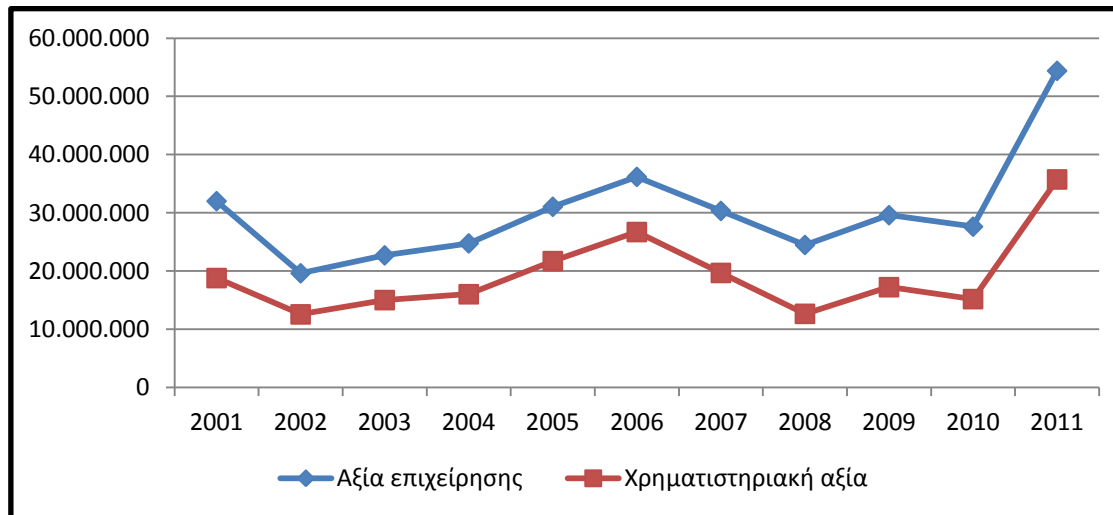
Πηγή: Ίδια επεξεργασία

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Καθαρές Πωλήσεις	41.053 .163	20.155 .525	22.147 .018	25.486 .243	29.795 .377	35.665 .140	38.869 .820	42.074 .500	32.231 .841	37.376 .663	41.613 .195
Κόστος Πωλήσεων	34.951 .917	15.813 .071	17.562 .556	19.498 .844	23.231 .646	28.212 .762	31.587 .862	34.962 .963	25.241 .785	30.530 .540	35.154 .639
Συνολικές Λειτουργικές Δαπάνες	38.319 .912	18.891 .077	20.813 .313	23.528 .547	27.500 .014	32.871 .416	36.668 .348	40.465 .280	30.841 .388	37.004 .712	42.143 .131
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Μικτό Κέρδος	6.119 .292	4.370 .021	4.599 .268	5.968 .415	6.576 .677	7.463 .986	7.292 .816	7.121 .645	6.998 .753	6.833 .141	6.448.650
Κέρδη προ Φόρων	1.238 .264	1.056 .967	1.045 .720	1.624 .803	1.858 .304	2.319 .274	1.575 .873	832 .472	961 .368	-184.889	-1.306.353
Καθαρά Κέρδη	602.034	579.947	645.586	1.202 .782	1.323 .827	1.582 .502	1.033 .257	484 .013	505 .035	-636.016	-1.489.090

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Αξία επιχείρησης – Χρηματιστηριακή αξία											
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Απόλυτα μεγέθη σε χιλ. €										
Αξία επιχείρησης	32.021.593	19.636.980	22.713.247	24.767.778	31.056.233	36.193.650	30.345.638	24.497.626	29.613.106	27.640.190	54.404.059
Χρηματιστηριακή αξία	18.813.909	12.576.378	15.032.139	16.039.053	21.722.912	26.720.350	19.695.594	12.670.837	17.248.901	15.204.174	35.753.229
Δείκτης Πτώχευσης (z-score)	3,70	2,50	2,53	2,02	1,97	2,09	2,39	1,37	1,17	0,91	-0,02
	Ποσοστιαίες μεταβολές										
	2002 /01	2003 /02	2004 /03	2005 /04	2006 /05	2007 /06	2008 /07	2009 /08	2010 /09	2011 /10	Μ.Ε.Ρ.Μ
Αξία επιχείρησης	-38,68%	15,67%	9,05%	25,39%	16,54%	-16,16%	-19,27%	20,88%	-6,66%	96,83%	10,36%
Χρηματιστηριακή αξία	-33,15%	19,53%	6,70%	35,44%	23,01%	-26,29%	-35,67%	36,13%	-11,85%	135,15%	14,90%

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

4. Αξιολόγηση της Μεταποίησης

Από την ανάλυση που προηγήθηκε προκύπτει ότι η ανάπτυξη της μεταποιητικής βιομηχανίας στην Ελλάδα βασίζεται κατά κύριο λόγο:

- στην εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου της χώρας (μη μεταλλικά ορυκτά, μεταλλουργίες, προϊόντα από μέταλλο, κ.ά.),
- στην αξιοποίηση των προϊόντων του γεωργικού τομέα (κυρίως του κλάδου των τροφίμων) και
- στην ικανοποίηση της ταχέως αυξανόμενης εγχώριας ζήτησεως σε προϊόντα που χαρακτηρίζονται από σχετικά υψηλό κόστος μεταφορών σε σχέση με την αξία τους (χημικά προϊόντα, προϊόντα πετρελαίου, προϊόντα από πλαστική και ελαστική ύλη, κ.ά.)

Η Ελλάδα φαίνεται να εξειδικεύεται στην παραγωγή προϊόντων που έχουν περιορισμένο βαθμό διεθνούς εμπορευσιμότητας και, ως εκ τούτου, αντιμετωπίζουν περιορισμένο ανταγωνισμό από το εξωτερικό. Για παράδειγμα, οι εγχώριες βιομηχανίες τροφίμων έχουν μεγάλο μερίδιο στην εγχώρια αγορά του (προστατευμένου) φρέσκου γάλακτος, αλλά πολύ μικρό μερίδιο στην αγορά του διεθνώς εμπορεύσιμου διατηρημένου γάλακτος. Γενικά, ταχεία φθίνουσα πορεία έχει η εγχώρια παραγωγή προϊόντων με υψηλό βαθμό εμπορευσιμότητας διεθνώς (σχετικά χαμηλό κόστος μεταφοράς σε σχέση με την αξία τους), των οποίων η διεθνής ανταγωνιστικότητα προσδιορίζεται σε αυξημένο βαθμό από το κόστος εργασίας και τη φορολογική επιβάρυνση των επιχειρήσεων, μολονότι σε πολλά τέτοια προϊόντα η εγχώρια ζήτηση αυξάνεται με ταχύτατο ρυθμό.

Σε πολλούς μεταποιητικούς κλάδους η Ελλάδα δεν θεωρείται ανταγωνιστική ούτε ως τόπος εγκαταστάσεως δραστηριοτήτων συναρμολογήσεως ηλεκτρονικών και ηλεκτρικών προϊόντων, μηχανημάτων, οχημάτων και άλλων προϊόντων για τα οποία η ταχέως αυξανόμενη εγχώρια ζήτηση ικανοποιείται αποκλειστικά με εισαγωγές.²⁴

²⁴ Εισαγωγή στην Μεταποίηση - Βουλγαράκης Νικόλαος 2007

Έτσι, το ποσοστό της προστιθέμενης αξίας αυτών των προϊόντων που παράγεται στην Ελλάδα έχει μειωθεί στο ελάχιστο.

Για παράδειγμα, δεν φαίνεται να αναπτύσσεται καθόλου η εγχώρια παραγωγή²⁵ μηχανημάτων και εξοπλισμού που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή Η/Ε από ανανεώσιμες πηγές, μολονότι είναι απολύτως βέβαιο ότι η εγχώρια ζήτηση για τα μηχανήματα αυτά θα αυξάνει με ταχύτατο ρυθμό στα επόμενα πενήντα έτη τουλάχιστον. Οι επιδιώξεις για πράσινη ανάπτυξη δίνουν έμφαση στην αναμφισβήτητη επάρκεια στη χώρα μας του ανέμου, του ηλιακού φωτός και των γεωθερμικών πηγών ενέργειας, αλλά θέτουν σε δεύτερη μοίρα το πρόβλημα της εγχώριας ανταγωνιστικότητας και επομένως της εγχώριας παραγωγής των μηχανημάτων και του εξοπλισμού που απαιτούνται για την εκμετάλλευση αυτών των πηγών.

Η υποτίμηση της πραγματικής συναλλαγματικής ισοτιμίας της Δραχμής στην περίοδο 1998-2001, σε συνδυασμό με την είσοδο ενός μεγάλου αριθμού μεταναστών στη χώρα, την εκρηκτική ανάπτυξη του ελληνικού χρηματιστηρίου στην περίοδο 1998-2000, την πτώση των επιτοκίων δανεισμού και την ταχέως αυξανόμενη τραπεζική χρηματοδότηση, την επέκταση στη ΝΑ Ευρώπη και τη δυναμικά αυξανόμενη εγχώρια ζήτηση οδήγησαν σε άνοδο των επενδύσεων και ανάκαμψη της μεταποιητικής παραγωγής στην περίοδο αυτή. Στη χρηματοδότηση με ίδια κεφάλαια και στην αναδιάρθρωση της ελληνικής μεταποιητικής βιομηχανίας βοήθησε ιδιαίτερα η ταχεία άνοδος του ελληνικού χρηματιστηρίου, η οποία όμως βασίσθηκε σε σαθρές βάσεις και οδηγήθηκε σε κατακόρυφη πτώση το 2000-2003. Παράλληλα, στην περίοδο 1996-2001, ολοκληρώθηκαν οι ιδιωτικοποιήσεις επιχειρήσεων του βιομηχανικού τομέα που είχαν αρχίσει από τις αρχές της 10ετίας του 1990 και για πρώτη φορά παρατηρήθηκε ένα κύμα συγχωνεύσεων και εξαγορών που οδήγησαν στη δημιουργία διεθνοποιημένων επιχειρήσεων σημαντικού μεγέθους, ικανών να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό από το εξωτερικό και να πραγματοποιήσουν εξαγωγές.

Ωστόσο, μετά το 2002 η ελληνική μεταποίηση επανήλθε και πάλι σε πορεία επιδεινώσεως της ανταγωνιστικότητας, ιδιαίτερα δε με την έναρξη της ανατιμητικής

²⁵ Βιομηχανική Παραγωγή - Σωτήρης Καρβούνης Εκδόσεις Σταμούλη 1998

πορείας του Ευρώ από το 2002. Επιπλέον, ορισμένες μεγάλες μεταποιητικές επιχειρήσεις βρέθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 2000 με μεγάλα χρηματοοικονομικά προβλήματα που προέκυψαν από την κατακόρυφη πτώση των τιμών θυγατρικών τους εταιριών στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Με αυτά τα δεδομένα, οι επιχειρήσεις αυτές δεν είχαν καμία δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τον εντεινόμενο ανταγωνισμό, ιδιαιτέρως μετά την έξαρση των εισαγωγών από χώρες χαμηλού κόστους και την προσέλκυση πολλών επιχειρήσεων για μεταφορά των παραγωγικών τους δραστηριοτήτων από την Ελλάδα στις γειτονικές χώρες της ΝΑ Ευρώπης. Αυτές οι εξελίξεις εξηγούν την ταχεία πτώση της παραγωγής πολλών παραδοσιακών κλάδων εντάσεως εργασίας της μεταποιητικής βιομηχανίας στη δεκαετία του 2000. Ερμηνεύουν επίσης την ταχεία επιδείνωση του εμπορικού ισοζυγίου των εξωτερικών πληρωμών της χώρας μας, αλλά και του ισοζυγίου των βιομηχανικών προϊόντων (Πίνακας 9).

	1995	2000	2003	2004	2005	2007
Έλλειμμα ισοζυγίου αγαθών	-12,4	-13,9	-16,2	-17,3	-15,7	-16,8
Έλλειμμα ισοζυγίου βιομηχανικών προϊόντων	-8,8	-10,1	-10,4	-12,4	-10,7	-11,4
Πλεόνασμα ισοζυγίου υπηρεσιών	4,8	6,4	6,7	8,3	7,8	7,3

Πηγή: ΕΣΥΕ, Τράπεζα της Ελλάδος

Ως επακόλουθο της μείωσης της ανταγωνιστικότητας, καταγράφεται μείωση της εξαγωγικής επιδόσεως της μεταποιήσεως, και παράλληλη αύξηση της εισαγωγικής διεισδύσεως (Πίνακας 10). Το μεγαλύτερο μέρος της συνολικής μεταποιητικής παραγωγής (2006: 79%), κατευθύνεται στην εγχώρια αγορά, ενώ το ποσοστό της καταναλώσεως που καλύπτεται από εισαγωγές διατηρείται άνω του 43%.

Η αναδιάρθρωση της παραγωγικής δομής του μεταποιητικού τομέα στην Ελλάδα επιταχύνθηκε με την έξοδο από τον κλάδο μονάδων που δεν μπορούσαν πλέον να λειτουργήσουν ανταγωνιστικά, ιδιαιτέρως στην περίοδο 1995-2003. Στην ίδια περίοδο σημειώθηκε σημαντική αύξηση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου στη μεταποίηση (Διάγραμμα 2), σύμφωνα με στοιχεία της Ετήσιας Έρευνας Βιομηχανίας (ΕΒΕ) της Εθνικής

Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΣΥΕ) σε σταθερές τιμές και χωρίς την αξία των οικοπέδων. Γενικά, οι επενδύσεις στη μεταποιητική βιομηχανία, ως ποσοστό των συνολικών επενδύσεων, παρουσίασαν σημαντική μείωση από το 23% το 1975 στο 9,4% το 1995 και στο 8,4% το 2005.²⁶

Ωστόσο, η μεγάλη αύξηση των επενδύσεων στην περίοδο 1995-2003 συνέβαλε στην αναδιάρθρωση της ελληνικής μεταποιητικής βιομηχανίας²⁷ και στη δημιουργία των σημερινών διεθνοποιημένων επιχειρήσεων. Ο αριθμός των απασχολούμενων στη μεταποίηση κυμαίνεται γύρω στο 11% περίπου της συνολικής απασχολήσεως. Ειδικότερα, όπως φαίνεται στον Πίνακα 11, ο αριθμός των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις με απασχόληση άνω των 10 ατόμων, παρουσίασε σταθερή υποχώρηση στην περίοδο 1995-2005, με αποτέλεσμα τη μείωση του ποσοστού τους στη συνολική απασχόληση από 6,7% το 1995 στο 5,5% το 2000, 4,5% το 2005 και 4,6% το 2006. Η μέση ετήσια μείωση του αριθμού των απασχολούμενων σε επιχειρήσεις με απασχόληση άνω των 10 ατόμων ήταν 1,5%, ενώ ο αριθμός των επιχειρήσεων μειώθηκε κατά 4,2%, με αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων ανά επιχείρηση.

Στις εξελίξεις αυτές οδήγησαν αφενός η ανάγκη συγκρατήσεως του αυξανόμενου κόστους εργασίας, και αφετέρου η μεταφορά της δραστηριότητας πολλών επιχειρήσεων στις βαλκανικές χώρες, για την εκμετάλλευση των πλεονεκτημάτων του χαμηλότερου κόστους εργασίας και της χαμηλότερης φορολογικής επιβαρύνσεως.²⁸ Σημειώθηκαν επίσης, συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων, αλλά και η διακοπή της λειτουργίας πολλών μικρομεσαίων επιχειρήσεων λόγω αδυναμίας αντιμετώπισης του ανταγωνισμού.

	1995	1998	2000	2004	2008
Εξαγωγική επίδοση¹	27,5	28,1	22,5	18,9	20,9
Εισαγωγική διείσδυση²	49,0	51,5	44,0	43,5	43,0

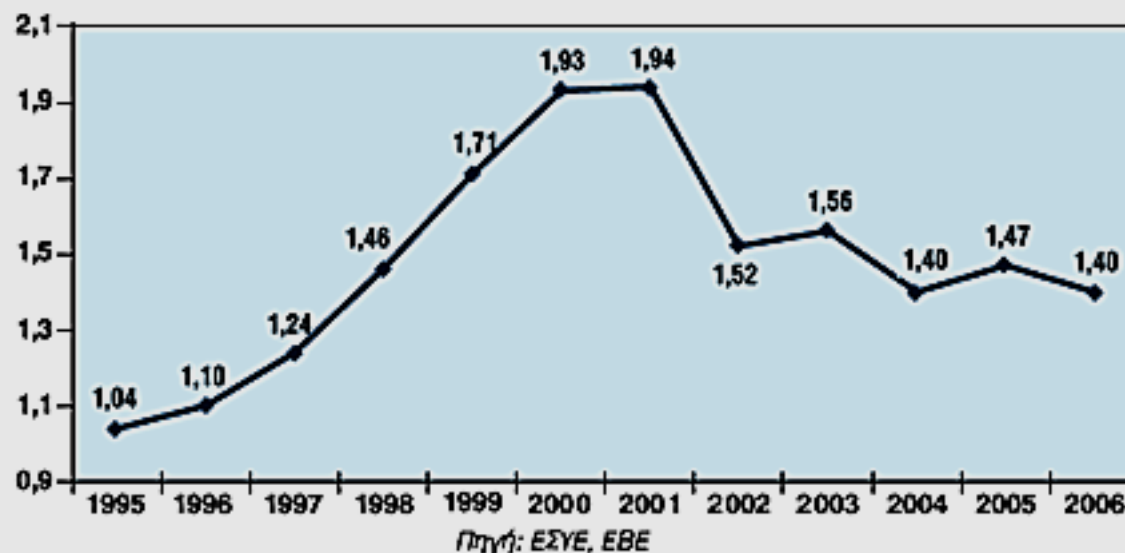
¹: Λόγος των εξαγωγών προς την ακαθάριστη αξία παραγωγής σε τρέχουσες τιμές
²: Λόγος των εισαγωγών προς την φαινόμενη κατανάλωση σε τρέχουσες τιμές

²⁶ Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης - Παπαδοπούλου Δημητρίου Λ.

²⁷ Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων - Νικήτα Α. Νιάρχου

²⁸ Αλεξιάκης Χ., Ξανθάκης Μ. (2006), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.

Διάγραμμα 2: Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου στη μεταποίηση (2000=100, δισ. Ευρώ)

Πίνακας 11: Αριθμός απασχολούμενων και καταστημάτων στη μεταποίηση (καταστήματα με άνω των 10 απασχολούμενων)

	1995	1997	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006
Απασχολούμενοι (χιλ.)	255,0	235,3	235,7	233,6	230,4	224,4	214,6	206,8	214,9
Αριθμός καταστημάτων	5.814	5.407	5.344	5.016	3.818	3.750	3.446	3.373	3.624
Απασχολούμενοι ανά κατάστημα	43,9	43,5	44,1	46,6	60,3	59,8	62,3	61,3	59,3

4.1 Αριθμοδείκτες

Μία από τις πλέον διαδεδομένες και χρήσιμες μεθόδους χρηματοοικονομικής ανάλυσης αποτελεί η χρήση αριθμοδεικτών. Κατά συνέπεια οι μέχρι σήμερα χρησιμοποιηθείσες μέθοδοι ανάλυσης συμπληρώνονται με τη χρησιμοποίηση των αριθμοδεικτών, οι οποίοι αποτελούν σημαντικό εργαλείο στην ερμηνεία των οικονομικών στοιχείων των οικονομικών μονάδων.²⁹ Λέγοντας αριθμοδείκτης εννοούμε την απλή σχέση ενός κονδυλίου του ισολογισμού ή της καταστάσεως αποτελεσμάτων χρήσεως ως προς ένα άλλο, και εκφράζεται μέσα από μία απλή μαθηματική μορφή.

Η ανάγκη να γίνεται άμεσα αντιληπτή, τόσο η πραγματική αξία όσο και η σπουδαιότητα των απόλυτων μεγεθών είναι ο κύριος λόγος που οδήγησε στην συστηματική χρησιμοποίηση των αριθμοδεικτών. Για να έχει ένας αριθμοδείκτης αξία θα πρέπει να εκφράζει σχέσεις που παρουσιάζουν ενδιαφέρον, οικονομικό, και μέσα από αυτούς μπορούμε να οδηγηθούμε σε συγκεκριμένα συμπεράσματα. Ωστόσο, εδώ θα πρέπει να διευκρινίσουμε ότι ο υπολογισμός και η παρουσίαση των διαφόρων αριθμοδεικτών, αποτελεί ένα είδος ανάλυσης το οποίο πολλές φορές ενδέχεται να παρέχει μόνο ενδείξεις.³⁰ Για αυτό το λόγο ένας μεμονωμένος αριθμοδείκτης δεν μπορεί να μας δώσει από μόνος του μία πλήρη εικόνα της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης και θα πρέπει να συγκρίνεται ή να συνδυάζεται και με άλλους, αντιπροσωπευτικούς ή πρότυπους αριθμοδείκτες.

Οι αριθμοδείκτες είναι σχέσεις μεταξύ μεγεθών, λογιστικής ή στατιστικής προελεύσεως, που καταρτίζονται με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσεως ή της αποδοτικότητας των διάφορων τμημάτων ή ολόκληρων τομέων της οικονομικής μονάδας και, σε τελική ανάλυση, της πραγματικής καταστάσεως ολόκληρης της οικονομικής μονάδας ή και γενικότερα του κλάδου στον οποίο ανήκει η μονάδα αυτή.

Με τους αριθμοδείκτες προσδιορίζεται η σχέση μεταξύ βασικών επιχειρηματικών μεγεθών, διευκολύνεται η επιχειρηματική δράση και επεξηγούνται τα αποτελέσματα που προκύπτουν απ' αυτή. Με το σύστημα των αριθμοδεικτών προσδιορίζεται, επίσης, ο

²⁹ Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης - Παπαδοπούλου Δημητρίου Λ.

³⁰ Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης - Παπαδοπούλου Δημητρίου Λ.

βαθμός αποδόσεως των διάφορων δραστηριοτήτων της οικονομικής μονάδας, με σκοπό την ορθολογικότερη εκμετάλλευση των μέσων δράσεώς της.

Η συσχέτιση βασικών μεγεθών από τη θέση και τη δραστηριότητα των οικονομικών μονάδων και ο προσδιορισμός των αριθμοδεικτών, που γίνεται με βάση τα μεγέθη αυτά, οδηγεί στη δημιουργία μιας πυραμίδας, στην κορυφή της οποίας βρίσκεται ο δείκτης.

Κατηγορίες αριθμοδεικτών

Οι αριθμοδείκτες ταξινομούνται σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται στην κατάρτισή τους και τον τύπο της επιχειρηματικής έρευνας και ανάλυσης που επιδιώκεται. Οι αριθμοδείκτες ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες από τις οποίες:

- Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τους αριθμοδείκτες οι οποίοι εξυπηρετούν τις ανάγκες αξιολογήσεως της οικονομικής θέσεως της οικονομικής μονάδας, όπως αυτή εμφανίζεται σε στατική μορφή. Τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την κατάρτιση των αριθμοδεικτών αυτών αντλούνται βασικά από τους λογαριασμούς του ισολογισμού.
- Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τους αριθμοδείκτες οι οποίοι εξυπηρετούν τις ανάγκες ανάλυσης της δυναμικής εικόνας της επιχειρηματικής προσπάθειας και του αποτελέσματος που προκύπτει από τη λειτουργία της οικονομικής μονάδας. Τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την κατάρτιση των αριθμοδεικτών αυτών αντλούνται βασικά από τους λογαριασμούς οργανικών, κατ' είδος, εξόδων και εσόδων, γενικής εκμεταλλεύσεως και αποτελεσμάτων .
- Η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει δείκτες οι οποίοι εξυπηρετούν την ανάγκη συσχέτισεως των στατικών στοιχείων του ισολογισμού προς τα δυναμικά στοιχεία της εκμεταλλεύσεως, με σκοπό τον προσδιορισμό της ορθολογικής ή μη χρησιμοποιήσεως των μέσων της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

4.1.1 Αριθμοδείκτες ρευστότητας

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας δείχνει το μέτρο ρευστότητας μίας οικονομικής μονάδας καθώς επίσης και το περιθώριο ασφάλειας που διατηρεί η διοίκησή της, προκειμένου να μπορεί να αντιμετωπίσει μία τυχόν ανεπιθύμητη εξέλιξη στη ροή κεφαλαίων κίνησης. Προκύπτει διαιρώντας το σύνολο των κυκλοφοριακών στοιχείων δηλαδή το σύνολο των Διαθεσίμων + Απαιτήσεων + Αποθεμάτων μίας οικονομικής μονάδας με το σύνολο των βραχυχρόνιων υποχρεώσεων της δηλαδή πιστώσεις προμηθευτών, φόροι πληρωτέοι, βραχυπρόθεσμα δάνεια, μερίσματα

Αριθμοδείκτης		Διαθέσιμο + Απαιτήσεις + Αποθέματα
Γενικής	=	
Ρευστότητας		Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

πληρωτέα, προκαταβολές πελατών κ.α. Συνεπώς :

Ένας μεγάλος αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας φανερώνει μία ευνοϊκή κατάσταση της οικονομικής μονάδας, τουλάχιστον από πλευράς ρευστότητας.³¹ Κατά την μελέτη του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη και κάποιες άλλες κατηγορίες οι οποίες αποτελούν το κυκλοφορούν ενεργητικό και το ποσοστό συμμετοχής κάθε μίας στο σύνολο αυτού. Και αυτό γιατί μία επιχείρηση που διαθέτει μεγαλύτερο ποσοστό σε μετρητά είναι σε ευνοϊκότερη θέση, από άποψη ρευστότητας, από μία άλλη που διαθέτει μεγαλύτερο ποσοστό σε αποθέματα, ακόμη και αν έχουν τον ίδιο αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας. Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης πρέπει να συνδυάζεται και με άλλους αριθμοδείκτες προκειμένου οι πληροφορίες που δίνει να ανταποκρίνονται όσο το δυνατόν περισσότερο στην πραγματικότητα. Τέτοιοι αριθμοδείκτες είναι οι εξής:

³¹ Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων - Νικήτα Α. Νιάρχου

- Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας χορήγησης πιστώσεων ή είσπραξης απαιτήσεων.
- Ο αριθμοδείκτης καθαρών πωλήσεων προς καθαρά κεφάλαια κίνησης.
- Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων.

Στην περίπτωση που έχουμε έναν υψηλό αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας δεν είναι απαραίτητος ο υπολογισμός των παραπάνω αριθμοδεικτών, όμως θα πρέπει να τονίσουμε ότι επειδή το ύψος του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως είναι

το είδος της οικονομικής μονάδας, η ποιότητα των κυκλοφοριακών της στοιχείων, η ευκαμψία των αναγκών της σε κεφάλαια κίνησης κ.α. θα πρέπει να εξετάζεται σε συνδυασμό με τους παραπάνω παράγοντες.

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας αποτελεί ένδειξη του βαθμού ασφαλείας, με τον οποίο βραχυχρόνιες πιστώσεις μπορούν να χορηγηθούν στην οικονομική μονάδα από τους πιστωτές της, δηλαδή αντανακλά την τρέχουσα ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στην πληρωμή των καθημερινών απαιτητών υποχρεώσεών της. Ωστόσο, δεν αποκλείεται μία οικονομική μονάδα παρά το γεγονός ότι έχει έναν υψηλό αριθμοδείκτη να μην μπορεί να ανταποκριθεί στις τρέχουσες υποχρεώσεις της.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να πούμε ότι επειδή το κεφάλαιο κίνησης δείχνει το όριο ασφάλειας των βραχυπρόθεσμων πιστωτών, όσο μεγαλύτερο είναι το τελευταίο σε σχέση με τις τρέχουσες υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας τόσο πιο ευνοϊκή είναι η θέση της οικονομικής μονάδας αφού έχει τη δυνατότητα να ανταποκρίνεται:

- Στην πληρωμή των τρεχουσών υποχρεώσεών της, των σταθερών δαπανών, των απαιτητών τόκων και μερισμάτων και
- Στην απορρόφηση τυχόν τρεχουσών ζημιών κλπ.

Η επάρκεια ή όχι κεφαλαίου κίνησης σε μία οικονομική μονάδα εξαρτάται από ποικίλους παράγοντες, οι σημαντικότεροι εκ των οποίων είναι:

- Ο χρόνος είσπραξης των απαιτήσεων και η ταχύτητα είσπραξής τους
- Οι όροι παροχής πιστώσεων
- Η ταχύτητα κυκλοφορίας των αποθεμάτων της οικονομικής μονάδας
- Το είδος και η ηλικία της οικονομικής μονάδας
- Η ποιότητα της διοίκησης
- Η εποχικότητα ή μη της οικονομικής μονάδας και η διάρκεια του επιχειρηματικού κύκλου
- Τα χαρακτηριστικά του γενικού χρηματοδοτικού της προγράμματος
- Αν η οικονομική μονάδα βρίσκεται σε στάδιο επέκτασης ή όχι
- Η κερδοφόρα δυναμικότητά της

Μία διαχρονική μείωση του αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας αποτελεί ένδειξη ότι αρχίζει να αναπτύσσεται μία δυσμενής κατάσταση για αυτήν, τουλάχιστον σε ότι έχει να κάνει με την ικανότητά της να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες υποχρεώσεις της. Ωστόσο, υπάρχει και εκείνη η περίπτωση που μία πτωτική εικόνα μπορεί να οφείλεται σε μία πιο ορθολογική χρησιμοποίηση του υπάρχοντος κεφαλαίου κίνησης.

4.1.2 Δείκτης Ειδικής Ρευστότητας

Ο δείκτης αυτός μοιάζει λίγο με τον δείκτη γενικής ρευστότητας.³² Η μόνη διαφορά τους είναι πως επινοήθηκε για να περιλαμβάνει όλα εκείνα τα στοιχεία του κυκλοφορούν ενεργητικό που ρευστοποιούνται ευκολότερα και γρηγορότερα. Αυτά είναι τα ταμειακά διαθέσιμα και οι διαφορές απαιτήσεων, κι εδώ όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης από την μονάδα τόσο το καλύτερο για την επιχείρηση.

4.1.3 Αριθμοδείκτες ταχύτητας καθαρού κεφαλαίου κινήσεως

Ο δείκτης αυτός προκύπτει αν διαιρέσουμε το σύνολο των καθαρών πωλήσεων μιας επιχείρησης με το καθαρό κεφάλαιο κινήσεως της.³³ Σκοπός του είναι να δείξει ποιο είναι το ύψος των πωλήσεων που επιτεύχθηκε από κάθε μονάδα καθαρών κεφαλαίων

³² Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων - Νικήτα Α. Νιάρχου

³³ Αλεξιάκης Χ., Ξανθάκης Μ. (2006), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Επιχειρήσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.

κινήσεως και αν η επιχείρηση διατηρεί μεγάλα κεφάλαια κινήσεως σε σχέση με τις πωλήσεις της. Ένας υψηλός αριθμός μπορεί να παρέχει ένδειξη ανεπάρκειας κεφαλαίων κίνησης ενώ μια χαμηλή ταχύτητα κυκλοφορίας των κεφαλαίων κίνησης μπορεί να είναι αποτέλεσμα υπεραυξημένων καθαρών κεφαλαίων κίνησης. Γενικά , όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο πιο αποδοτικό για την επιχείρηση.

4.1.4 Αριθμοδείκτης ταχείας κυκλοφορίας ενεργητικού

Είναι το πηλίκο της διαιρέσεως των καθαρών πωλήσεων μιας χρήσεως με το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια αυτής της χρήσεως για την επίτευξη των πωλήσεων της.³⁴ Ο αριθμός αυτός εκφράζει το πόσο εντατικά χρησιμοποιεί η επιχείρηση τα περιουσιακά της στοιχεία για να πραγματοποιήσει τις πωλήσεις της. Όσο ψηλότερος είναι ο δείκτης αυτός τόσο πιο αποτελεσματικά έχουν χρησιμοποιηθεί τα περιουσιακά της στοιχεία.

4.1.5 Αριθμοδείκτης ταχείας κυκλοφορίας παγίων

Αριθμοδείκτης ταχείας κυκλοφορίας παγίων είναι το πηλίκο της διαιρέσεως των καθαρών πωλήσεων της χρήσεως με το σύνολο των καθαρών παγίων στα οποία όμως δεν συμπεριλαμβάνονται οι προσωρινές επενδύσεις και τα άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός αυτός τόσο πιο εντατικά χρησιμοποιούνται τα πάγια περιουσιακά στοιχεία από την επιχείρηση σε σχέση με το ύψος των πωλήσεών της. Μια μείωση του εν λόγω αριθμοδείκτη θα μπορούσε να υποδηλώνει υπερεπένδυση σε πάγια στοιχεία ενώ μία αύξηση του θα μαρτυρούσε μια πιο εντατική χρησιμοποίηση των παγίων στοιχείων, χωρίς όμως αυτό να είναι πάντοτε βέβαιο.

4.1.6 Αριθμοδείκτης ταχείας κυκλοφορίας ίδιων κεφαλαίων

Ο Αριθμοδείκτης ταχείας κυκλοφορίας ίδιων κεφαλαίων μας δείχνει το βαθμό αξιοποίησης των ίδιων κεφαλαίων της επιχείρησης συγκριτικά με τις πωλήσεις της. Τον βρίσκουμε διαιρώντας τις καθαρές πωλήσεις με το σύνολο των ίδιων κεφαλαίων. Υψηλός δείκτης σημαίνει αυξημένες πωλήσεις με ένα σχετικά μικρό ύψος ίδιων κεφαλαίων, ενώ από την άλλη μικρή τιμή του δείκτη σημαίνει μια μη αποδοτική αξιοποίηση των ιδίων κεφαλαίων.

³⁴ Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων - Νικήτα Α. Νιάρχου

4.1.7 Αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου

Αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου ή μικτού κέρδους είναι το αποτέλεσμα του κλάσματος με αριθμητή τα αποτελέσματα της αφαιρέσεως των καθαρών πωλήσεων μείων το κόστος πωληθέντων και παρονομαστή τις καθарές πωλήσεις σε ποσοστό επί της εκατό και μας δείχνει το μικτό κέρδος που απολαμβάνει μια επιχείρηση από την πώληση προϊόντων αξίας 100 Ευρώ. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμός τόσο καλύτερη, από άποψης κερδών είναι η θέση της επιχείρησης γιατί μπορεί να αντιμετωπίσει χωρίς δυσκολία τυχόν αύξηση του κόστους των πωλούμενων προϊόντων της. Γενικά ένας υψηλός δείκτης δείχνει την ικανότητα της επιχείρησης να επιτυγχάνει φθηνές αγορές και να πωλεί σε υψηλές τιμές.

4.1.8 Αριθμοδείκτης παγίων

Ο αριθμοδείκτης παγίων προς μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις δείχνει την σχέση των παγίων με τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις και φανερώνει το βαθμό ασφάλειας των μακροχρόνιων πιστωτών της επιχείρησης από την ρευστοποίηση των παγίων. Υπολογίζεται αν διαιρέσουμε το καθαρό πάγιο ενεργητικό με τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.

4.1.9 Αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου

Ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου ή καθαρού κέρδους μας δείχνει το κέρδος που επιτυγχάνει μια επιχείρηση από τις λειτουργικές της δραστηριότητες. Βρίσκεται αν διαιρέσουμε τα καθαρά λειτουργικά κέρδη μιας περιόδου στα οποία όμως δεν περιλαμβάνονται τυχόν μη λειτουργικά έσοδα και κέρδη όπως και μη λειτουργικά έξοδα και ζημίες, με το σύνολο των καθαρών πωλήσεων της ίδιας περιόδου. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης τόσο πιο επικερδής είναι η επιχείρηση.

4.1.10 Αριθμοδείκτης απόσβεσης

Ο αριθμοδείκτης απόσβεσης προς καθарές πωλήσεις μας δείχνει το ποσοστό των πωλήσεων που απορροφάται από τις αποσβέσεις. Υπολογίζεται διαιρώντας τις αποσβέσεις με τις καθарές πωλήσεις. Ο δείκτης παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον όταν η απόσβεση είναι ανάλογη με το βαθμό απασχολήσεως των παγίων.

4.1.11 Αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων

Διαιρώντας τα λειτουργικά έξοδα με τις καθαρές πωλήσεις της χρήσεως βρίσκουμε τον αριθμό λειτουργικών εξόδων προς πωλήσεις που μας δείχνει τη δυνατότητα της επιχείρησης να προσαρμόζει τα έξοδα της ανάλογα με τις συνθήκες των πωλήσεων.

Η σχέση ίδια κεφάλαια προς συνολικά κεφάλαια μας δείχνει το ποσοστό του συνόλου του ενεργητικού που έχει χρηματοδοτηθεί από τους μετόχους της επιχείρησης. Γενικά όσο μεγαλύτερο είναι το ύψος των ίδιων κεφαλαίων μιας επιχείρησης σε σχέση με τις υποχρεώσεις της τόσο μεγαλύτερη προστασία παρέχεται στους δανειστές της και τόσο μικρότερη πίεση ασκείτε σε αυτήν για την εξόφληση των υποχρεώσεων της και την πληρωμή τόκων.

4.1.12 Αριθμοδείκτης ξένων ή δανειακών κεφαλαίων

Ο αριθμοδείκτης ξένων ή δανειακών κεφαλαίων δίδεται από τη σχέση Ξένα κεφάλαια προς συνολικά και μας δείχνει το ποσοστό των περιουσιακών στοιχείων που έχει χρηματοδοτηθεί από τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους πιστωτές της επιχείρησης. Όταν τα ξένα κεφάλαια είναι πολύ λίγα σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια τότε η θέση της επιχείρησης είναι πάρα πολύ ασφαλής.

4.1.13 Αριθμοδείκτης ιδίων προς δανειακά κεφάλαια

Ο αριθμοδείκτης ιδίων προς δανειακά κεφάλαια χρησιμοποιείται για να διαπιστωθεί αν υπάρχει ή όχι υπερδανεισμός σε μια επιχείρηση και μας δείχνει την ασφάλεια που παρέχει στους δανειστές της. Δείκτης μεγαλύτερος της μονάδας σημαίνει ότι οι φορείς της επιχείρησης συμμετέχουν σε αυτή με περισσότερα κεφάλαια από ότι οι πιστωτές της. Όσο μεγαλύτερη είναι αυτή η σχέση τόσο μεγαλύτερη ασφάλεια παρέχεται στους πιστωτές της.

4.1.14 Αριθμοδείκτες δραστηριότητας

Τόσο η διοίκηση μίας οικονομικής μονάδας όσο και άλλα πρόσωπα τα οποία ενδιαφέρονται για την οικονομική μονάδα στοχεύουν ή επιθυμούν στην όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση των περιουσιακών της στοιχείων.

Η παραγωγικότητα μίας οικονομικής μονάδας και ο βαθμός χρησιμοποίησης των περιουσιακών της στοιχείων μπορεί να υπολογιστεί με διάφορες μεθόδους. Αυτό που

ισχύει κατά γενικό κανόνα για όλες τις επιχειρήσεις είναι ότι είναι προς όφελος της οικονομικής μονάδας να χρησιμοποιεί σε εντατικό βαθμό τα περιουσιακά της στοιχεία. Μέσα από την χρησιμοποίηση κάποιων αριθμοδεικτών δραστηριότητας μπορούν οι οικονομικοί αναλυτές να προσδιορίσουν σε ποιό βαθμό τα περιουσιακά στοιχεία μίας επιχείρησης (αποθέματα, απαιτήσεις) μετατρέπονται σε ρευστά.

Παρατηρώντας τα οικονομικά δεδομένα μίας οικονομικής μονάδας ο αναλυτής μπορεί να προχωρήσει σε κάποιες διαπιστώσεις, οι οποίες μπορεί να έχουν σχέση για παράδειγμα με το ύψος των αποθεμάτων μίας επιχείρησης. Ένα υψηλό, για παράδειγμα, ποσοστό αποθεμάτων στα

κυκλοφοριακά στοιχεία της τελευταίας ενδέχεται να μαρτυρά ότι η διοίκηση της επιχείρησης επιλέγει μία μέτρια πολιτική αποθεμάτων. Βεβαίως κάτι τέτοιο μπορεί να οφείλεται και στη φύση των εργασιών της. Εκείνο που πρέπει να επισημάνουμε είναι ότι ανεξάρτητα από το είδος της οικονομικής μονάδας το ποσοστό των αποθεμάτων της θα πρέπει να σχετίζεται με το ύψος των πωλήσεών της.

Στην αντίθετη περίπτωση που η επιχείρηση διατηρεί ένα υψηλό ποσοστό ρευστών ή κρατικών χρεογράφων κάτι τέτοιο μπορεί να μαρτυρά ότι η οικονομική μονάδα ακολουθεί μία καλή πολιτική. Μία τέτοια κατάσταση ενδεχομένως να αυξάνει την πιστοληπτική της ικανότητα. Επιπλέον, θα πρέπει το ποσοστό των απαιτήσεων που παρουσιάζει μία οικονομική μονάδα να εξετάζεται πάντα σε συνδυασμό με τις πιστωτικές της πωλήσεις.

4.2 Αποτελέσματα αριθμοδεικτών

Οι δείκτες ρευστότητας όπως είπαμε και παραπάνω μπορούν να μετρούν την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκριθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Οι δύο δείκτες ρευστότητας που χρησιμοποιούνται με τη μεγαλύτερη συχνότητα είναι:

- **Συνολική ρευστότητα:** *Κυκλοφορούν ενεργητικό/Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.* Αποτελεί το πιο συνηθισμένο μέσο μέτρησης της βραχυπρόθεσμης φερεγγυότητας της επιχείρησης. Δείχνει το βαθμό κάλυψης των απαιτήσεων των βραχυπρόθεσμων

δανειστών της, με περιουσιακά στοιχεία που κανονικά μπορούν να πωληθούν (ρευστοποιηθούν) μέσα στο χρονικό διάστημα (περίπου) που λήγουν και οι αντίστοιχες απαιτήσεις.

• Πραγματική ρευστότητα: *(Κυκλοφορούν ενεργητικό – Αποθέματα) / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις*. Τα αποθέματα ρευστοποιούνται δυσκολότερα και συνήθως με ζημιά. Είναι λοιπόν σημαντικό να έχουμε ένα μέτρο της ικανότητας της επιχείρησης να εξοφλεί τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της χωρίς να στηρίζεται στην πώληση αποθεμάτων.

Σε ικανοποιητικά επίπεδα κυμαίνονται οι δείκτες ρευστότητας, ακολουθώντας πτωτικές τάσεις το 2008, έναντι βελτίωσης το προηγούμενο έτος. Στα χαμηλότερα επίπεδα της τριετίας διαμορφώνονται οι εξεταζόμενοι δείκτες αποδοτικότητας το 2008, ύστερα από βελτίωση κατά το προηγούμενο έτος. Ανοδικά κινήθηκε ο αριθμοδείκτης ρευστότητας προς τις πωλήσεις. Με αργότερους ρυθμούς γίνονται κατά το οικονομικό έτος 2008 οι πληρωμές αλλά και οι εισπράξεις των επιχειρήσεων σε σχέση με το 2007, ενώ η ανακύκλωση των αποθεμάτων δεν παρουσιάζει ουσιαστικές μεταβολές. Συγκεκριμένα, ο αριθμοδείκτης αυξήθηκε την χρονιά 2011. Ο μεταποιητικός τομέας εξακολούθησε την ενθαρρυντική πορεία την οποία ξεκίνησε το 2011, με τους ρυθμούς μείωσης της παραγωγής, των νέων εργασιών και της απασχόλησης αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι τα πρόσφατα μεγέθη εξακολουθούν να υποδεικνύουν έντονους ρυθμούς συρρίκνωσης, καθώς ο ελληνικός κλάδος προβλέπεται να συνεχίσει να επιβαρύνει την ευρύτερη οικονομία μέσα στους επόμενους μήνες, εν μέρει λόγω των επιπτώσεων του περαιτέρω περιορισμού των θέσεων εργασίας στα εργοστάσια.³⁵ Παρατηρούμε επίσης ότι οι κατασκευαστές θυσιάζουν το περιθώριο κέρδους για να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους και να προσελκύσουν πελάτες.

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας καθαρού κεφαλαίου κίνησης δείχνει ποιο είναι το ύψος των πωλήσεων που επιτεύχθηκε από κάθε μονάδα καθαρού κεφαλαίου κίνησης και αν η επιχείρηση διατηρεί μεγάλα κεφάλαια κίνησης σε σχέση με τις πωλήσεις, παρατηρούμε ότι τις χρονιές 2005 – 2008 υπήρχε μία ανάκαμψη σε σχέση με τις υπόλοιπες χρονιές

³⁵ Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας

όπου οι επιχειρήσεις μεταποίησης δεν είχαν ικανοποιητικές πωλήσεις. Ένας ψηλός δείκτης παρουσιάζει ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης σε σχέση με τις πωλήσεις της. Μια χαμηλή ταχύτητα κυκλοφορίας κεφαλαίων κίνησης μπορεί να είναι αποτέλεσμα υπεραυξημένων καθαρών κεφαλαίων κίνησης, χαμηλής ταχύτητας κυκλοφορίας αποθεμάτων ή απαιτήσεων ή ενός αυξημένου ποσού κεφαλαίου κίνησης επενδυμένου σε προσωρινές επενδύσεις. Όσο περισσότερες είναι οι πωλήσεις σε σχέση με το καθαρό κεφάλαιο κίνησης, τόσο λιγότερο ευνοϊκή είναι η κατάσταση της επιχείρησης, αν και η ταχύτητα κυκλοφορίας των κεφαλαίων κίνησης επιτεύχθηκε με τη χρησιμοποίηση βραχυπρόθεσμων πιστώσεων. Το αποτέλεσμα του ερμηνεύεται σε φορές. Ο αριθμοδείκτης αυτός εκφράζεται από το πηλίκο της διαιρέσεως των καθαρών πωλήσεων με το καθαρό κεφάλαιο κίνησης.

Ο αριθμοδείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού εκφράζει το πόσο εντατικά χρησιμοποιεί η επιχείρηση τα περιουσιακά της στοιχεία για να πραγματοποιήσει τις πωλήσεις της.

Ο δείκτης υπολογίζεται από την διαίρεση των καθαρών πωλήσεων μιας χρήσεως με το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων που χρησιμοποιεί η επιχείρηση κατά τη διάρκεια αυτής της χρήσεως για να πραγματοποιήσει τις πωλήσεις της. Σε αυτόν τον δείκτη παρατηρούμε ότι το ποσοστό του είναι σχετικά σταθερό με εξαίρεση τη χρονιά 2007.

Ο αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων δείχνει ποιό είναι το ποσοστό των καθαρών πωλήσεων, το οποίο απορροφάται από τα λειτουργικά έξοδα και το κόστος πωληθέντων και προκύπτει διαιρώντας τα συνολικά λειτουργικά έξοδα και το κόστος των πωληθέντων με τις καθαρές πωλήσεις.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης τόσο πιο μικρή είναι η αποδοτικότητα της οικονομικής μονάδας, αφού το ποσοστό των λειτουργικών κερδών που παραμένει σε αυτή ενδέχεται να μην επαρκεί για την κάλυψη των χρηματοοικονομικών και των υπολοίπων κερδών. Μέσα από την ανάλυση των επί μέρους λειτουργικών εξόδων, σε σχέση με τις πωλήσεις της οικονομικής μονάδας μεταποίησης μπορεί να δοθούν πληροφορίες σχετικά με την δυνατότητα της διοίκησης να προσαρμόζει τα έξοδά της σύμφωνα με τις αλλαγές στις συνθήκες πωλήσεων. Ο

αριθμοδείκτης των λειτουργικών εξόδων προς τις καθαρές πωλήσεις δείχνει τι ποσοστό των καθαρών πωλήσεων έχει απορροφηθεί από τα διάφορα λειτουργικά έξοδα. Συγκρίνοντας διαχρονικά παρατηρούμε μια σταθερότητα όπου ευνοεί τη σταθερότητα των μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Ο συγκεκριμένος δείκτης παρά το γεγονός ότι είναι πολύ σημαντικός για τον υπολογισμό της αποτελεσματικότητας μίας οικονομικής μονάδας θα πρέπει να χρησιμοποιείται με μεγάλη προσοχή, καθώς στον υπολογισμό του συμμετέχουν διάφοροι παράγοντες εξωτερικοί, οι οποίοι δεν υπόκεινται στον έλεγχο της οικονομικής μονάδας και εσωτερικοί οι οποίοι υπάρχει δυνατότητα να ελεγχθούν.

Η διαχρονική παρακολούθηση του αριθμοδείκτη λειτουργικών εξόδων προς πωλήσεις δείχνει ποιά είναι η τάση των λειτουργικών εξόδων της οικονομικής μονάδας σε σχέση με τον όγκο των πωλήσεών της. Συγκρίνοντας τον συγκεκριμένο αριθμοδείκτη με τον αντίστοιχο άλλων ομοειδών ή με τον μέσο όρο του κλάδου, γνωρίζουμε για τη θέση της οικονομικής μονάδας με βάση τα λειτουργικά της έξοδα.

Ο αριθμοδείκτης καθαρού περιθωρίου δείχνει το ποσοστό του καθαρού κέρδους που πετυχαίνει η οικονομική μονάδα από τις πωλήσεις της, δηλαδή μας πληροφορεί για το κέρδος που έχει από τις λειτουργικές της δραστηριότητες.³⁶

Όσο μεγαλύτερος είναι ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους τόσο πιο επικερδής είναι η οικονομική μονάδα. Πρόκειται για έναν αριθμοδείκτη πολύ σημαντικό, αφού τόσο η διοίκηση της επιχείρησης όσο και πολλοί αναλυτές βασίζουν τις προβλέψεις τους για τα μελλοντικά καθαρά κέρδη της τελευταίας επί του προβλεπόμενου ύψους των πωλήσεων και του ποσοστού καθαρού κέρδους. Στον πίνακα παρατηρούμαι μία πτώση του καθαρού περιθωρίου που αυτό ξεκάθαρα μας δηλώνει ότι οι επιχειρήσεις δεν ήταν τόσο επικερδής τα τελευταία χρόνια πιθανότατα διότι εξελίχθηκαν νέες επιχειρήσεις στην Ελλάδα που προήλθαν από άλλες χώρες πχ. Κίνα κτλ.

Ο αριθμοδείκτης μικτού περιθωρίου ή μικτού κέρδους δείχνει το μικτό κέρδος που απολαμβάνει μία οικονομική μονάδα από την πώληση προϊόντων. Μέσω του αριθμοδείκτη μικτού περιθωρίου μπορούμε να γνωρίζουμε τόσο τη λειτουργική

³⁶ Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης - Παπαδοπούλου Δημητρίου Λ.

αποτελεσματικότητα μίας επιχείρησης, όσο και την πολιτική τιμών που ακολουθεί.³⁷ Ένα αρκετά υψηλό ποσοστό μικτού κέρδους θεωρείται μία πολύ ευνοϊκή ένδειξη για την πορεία της επιχείρησης, αφού έχει τη δυνατότητα να καλύπτει τα λειτουργικά και άλλα έξοδά της, ενώ παράλληλα της απομένει ικανοποιητικό καθαρό κέρδος, σε σχέση πάντα με τις πωλήσεις τις και τα ίδια κεφάλαια που απασχολεί. Εάν ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους παρουσιάζει κάμψη διαχρονικά, ενώ ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους παραμένει σταθερός, παρέχεται η πληροφορία ότι το κόστος πωληθέντων αυξάνεται δυσανάλογα σε σχέση με τα έσοδα πωλήσεων. Κάτι τέτοιο μπορεί να οφείλεται σε συμπίεση των τιμών πώλησης ή σε μείωση της παραγωγικότητας των συντελεστών που συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία.

Εάν ο αριθμοδείκτης μικτού παραμένει σταθερός, ενώ ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους παρουσιάζει κάμψη, παρέχεται η πληροφορία ότι τα έξοδα λειτουργίας της οικονομικής μονάδας αυξάνονται δυσανάλογα σε σχέση με τις πωλήσεις της.

³⁷ <http://www.kerdos.gr/>

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕ Σ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Μ.Ο.
Γενική Ρευστότητα	1,91	1,78	1,76	1,70	1,65	1,70	1,71	1,51	1,60	1,42	1,29	1,64
Ειδική Ρευστότητα	1,36	1,22	1,23	1,18	1,15	1,15	1,15	1,02	1,09	0,96	0,82	1,12
Ποσοστιαίες μεταβολές												
		2002 /01	2003 /02	2004 /03	2005 /04	2006 /05	2007 /06	2008 /07	2009 /08	2010 /09	2011 /10	Μ.Ε.Ρ.Μ
Γενική Ρευστότητα		-6,66%	-1,01%	-3,63%	-2,81%	2,89%	0,56%	-11,82%	6,10%	-11,01%	-9,44%	-3,68%
Ειδική Ρευστότητα		-10,66%	1,38%	-4,09%	-2,99%	0,01%	0,23%	-11,47%	6,47%	-11,97%	-14,44%	-4,75%

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕ Σ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Μ.Ο.
Ταχύτητα καθαρού κεφαλαίου κίνησης	-0,52	-1,37	-1,62	-5,39	1,6	-2,26	-1609,8	-2,08	5,3	2,65	-6,91	-142,24
Ταχύτ.κυκλοφορίας ενεργητικού	0,71	0,71	0,70	0,67	0,66	0,71	12,69	0,73	0,60	0,60	0,60	1,71
Ποσοστιαίες μεταβολές												
		2002 /01	2003 /02	2004 /03	2005 /04	2006/ 05	2007 /06	2008 /07	2009 /08	2010 /09	2011 /10	Μ.Ε.Ρ.Μ
Ταχύτητα καθαρού κεφαλαίου κίνησης	163,46 %	18,25 %	232,72 %	-129,68 %	-241,25 %	71130,09 %	-99,87%	-354,81%	-50,00%	-360,75%		7030,81%
Ταχύτ.κυκλοφορίας ενεργητικού	0,00%	-1,41%	-4,29%	-1,49%	7,58%	1687,32 %	-94,25%	-17,81%	0,00%	0,00%		157,57%

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Μ.Ο.
Αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων	1,67	1,70	1,71	1,71	1,73	1,76	1,79	1,76	1,79	1,79	2,27	1,79
Αριθμ. λειτουργικών εξόδων προς πλύσεις	0,91	0,94	0,95	0,97	0,99	1,02	1,16	1,00	1,03	1,02	1,39	1,04
	Ποσοστιαίες μεταβολές											
	2002 /01	2003 /02	2004 /03	2005 /04	2006 /05	2007 /06	2008 /07	2009 /08	2010 /09	2011 /10	Μ.Ε.Ρ. Μ.	
Αριθμοδείκτης λειτουργικών εξόδων	0,01 %	0,44%	0,30%	1,14%	0,88%	1,66%	-2,00%	1,96%	-0,43%	27,33%	0,03%	
Αριθμ. λειτουργικών εξόδων προς πλύσεις	3,45 %	0,19%	2,75%	1,72%	3,18%	13,71%	-13,67%	2,68%	-0,68%	36,08%	4,94%	

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΥ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Μ.Ο.
Μικτό περιθώριο κέρδους	0,23	0,25	0,24	0,26	0,26	0,26	0,37	0,24	0,23	0,23	0,18	0,25
Καθαρό περιθώριο κέρδους	0,06	0,01	0,01	0,00	(0,02)	(0,06)	(0,14)	(0,05)	(0,07)	(0,38)	(0,42)	(0,10)
	Ποσοστιαίες μεταβολές											
	2002 /01	2003 /02	2004 /03	2005 /04	2006 /05	2007 /06	2008 /07	2009 /08	2010 /09	2011 /10	Μ.Ε.Ρ. Μ.	
Μικτό περιθώριο κέρδους	7,05%	-2,35%	8,70%	-1,04%	- 0,46%	42,95 %	-34,47%	-3,16%	-0,14%	-22,06%	-0,50%	
Καθαρό περιθώριο κέρδους	-79,25%	-10,00%	-123,61%	746,97 %	173,3 5%	144,2 2%	-60,91%	36,32%	407,90 %	10,03%	124,50 %	

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

5. Συμπεράσματα

Από τα ανωτέρω προκύπτουν οι σημαντικές διαρθρωτικές μεταβολές που έχουν συντελεσθεί στη δομή και τη λειτουργία της μεταποιητικής βιομηχανίας στην Ελλάδα στα τελευταία 15 έτη. Η βελτίωση της οργανωτικής δομής και το υψηλό επίπεδο των επενδύσεων που έχουν υλοποιηθεί, αλλά και η αυξημένη και βελτιωμένη οικονομική και κοινωνική υποδομή, βοήθησαν στην αύξηση των αναπτυξιακών επιδόσεων και προοπτικών της μεταποιητικής βιομηχανίας.

Από την άλλη πλευρά, η συνεχής επιδείνωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας συνέβαλε στη σταδιακή εξάλειψη των κλάδων της μεταποιητικής βιομηχανίας που είναι εντάσεως εργασίας. Σε αυτή τη διαδικασία συμβάλλουν και οι έντονα ανταγωνιστικές συνθήκες που δημιουργήθηκαν με την κατάργηση της προστασίας και το άνοιγμα των χωρών παγκοσμίως στον ανταγωνισμό από χώρες πολύ χαμηλού κόστους, όπως η Κίνα, η Ινδία, οι άλλες χώρες της ΝΑ Ασίας και οι γειτονικές μας χώρες της ΝΑ Ευρώπης.

Το πρόβλημα εντείνεται με την ελαχιστοποίηση του εγχωρίως παραγόμενου ποσοστού της προστιθέμενης αξίας πολλών προϊόντων των οποίων η εγχώρια ζήτηση αυξάνεται με ταχύτατο ρυθμό. Δηλαδή, ούτε ένα μέρος της συναρμολογήσεώς τους δεν επιλέγεται να γίνει στην Ελλάδα. Ορισμένα προϊόντα (όπως, π.χ. τα DVD, οι τηλεοράσεις, τα κινητά τηλέφωνα, τα αυτοκίνητα, τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός παραγωγής Η/Ε από ανανεώσιμες πηγές, κ.ά.) συναρμολογούνται σε γειτονικές χώρες ή στην Ισπανία, τη Δανία, τη Γερμανία, κ.ά., και μετά εισάγονται αυτούσια στην Ελλάδα.

Με αυτά τα δεδομένα, οι κλάδοι που συνεχίζουν να αναπτύσσονται στην Ελλάδα είναι εκείνοι που στηρίζονται στην επεξεργασία εγχωρίων πρώτων υλών και της γεωργικής παραγωγής, ή οι κλάδοι με ταχεία αύξηση της ζήτησεως εγχωρίως αλλά με σχετικά υψηλό μεταφορικό κόστος για την εισαγωγή τους από το εξωτερικό. Αντιθέτως, οι κλάδοι που είναι εντάσεως εργασίας και με υψηλό βαθμό εμπορευσιμότητας στις ξένες αγορές υποχωρούν ή/και εξαφανίζονται. Αυτό εξηγεί το χαμηλό μερίδιο της μεταποιητικής βιομηχανίας στο ΑΕΠ της χώρας μας και το υψηλό και ταχέως αυξανόμενο μερίδιο των μη εμπορεύσιμων υπηρεσιών, οι οποίες πιέζονται λιγότερο από τον

παγκόσμιο ανταγωνισμό ή των εμπορεύσιμων υπηρεσιών στις οποίες η Ελλάδα κατέχει ισχυρά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα ικανά να αντισταθμίσουν το αυξημένο εγχώριο κόστος εργασίας.

Βέβαια, είναι ενθαρρυντικό το ότι τα στοιχεία της περιόδου 2000-2007 δείχνουν σημαντική αύξηση σε πολλούς κλάδους της μεταποιητικής βιομηχανίας, ενώ και η πορεία των εξαγωγών αγαθών σε πολλούς κλάδους είναι ικανοποιητική. Ωστόσο, η ανάπτυξη της παραγωγής της μεταποιητικής βιομηχανίας στο μέλλον απαιτεί ουσιαστική βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας.

Η ταχεία αύξηση της συμμετοχής των υπηρεσιών στο ΑΕΠ θα μπορούσε να θεωρηθεί ως θετικό στοιχείο της οικονομικής αναπτύξεως της χώρας μας, στο βαθμό που προέρχεται από υπηρεσίες που εκσυγχρονίζουν και αναβαθμίζουν την οικονομική και κοινωνική υποδομή (τηλεπικοινωνίες, ενέργεια, μεταφορές, χρηματοοικονομικό σύστημα, εκπαίδευση, υγεία, κ.ά.) όσο και από τις διεθνώς εμπορεύσιμες υπηρεσίες (τουρισμός, ναυτιλία), με την εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας στους κλάδους αυτούς. Δεν είναι, όμως, θετική εξέλιξη εάν οφείλεται κατά κύριο λόγο στην υπερβολική υποβάθμιση της γεωργίας και της μεταποιητικής βιομηχανίας λόγω μειωμένης ανταγωνιστικότητας.

Είναι γεγονός ότι η ανάπτυξη της μεταποιητικής βιομηχανίας τείνει να εξαρτάται ολοένα και περισσότερο από τον τομέα των υπηρεσιών. Μία μεγάλη σειρά υπηρεσιών αναφέρονται σε διαμετακομιστικές και εμπορικές δραστηριότητες, σε λογιστικές και υπολογιστικές υπηρεσίες και υπηρεσίες διαφήμισης, έρευνα αγοράς, συμβουλευτικές υπηρεσίες, νομικής-τεχνικής και χρηματοοικονομικής υφής υπηρεσίες, υπηρεσίες διαδικτύου, κ.ά.. Ωστόσο, η αναδιάταξη αυτή δεν δικαιολογεί τη σχετικά μεγάλη έκταση της συρρικνώσεως της μεταποιήσεως, και τη ουσιαστική εξάλειψη σημαντικών βιομηχανικών κλάδων εντάσεως εργασίας, όπως συμβαίνει στην Ελλάδα λόγω της μεγάλης επιδεινώσεως της ανταγωνιστικότητάς μας.

Τέλος, λόγω των περιορισμένων φυσικών πόρων και του μικρού μεγέθους της εγχώριας αγοράς, η δυναμική οικονομική μεγέθυνση της χώρας μας, με εκμετάλλευση των οικονομιών κλίμακας, προϋποθέτει την ύπαρξη διεθνοποιημένων επιχειρήσεων ικανοποιητικού μεγέθους, με κατάλληλη οργανωτική δομή και διευρυμένο επιχειρηματικό ορίζοντα στην εγχώρια και τις ξένες αγορές.

6. Βιβλιογραφία

- Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών καταστάσεων -
Νικήτα Α. Νιάρχου
- Ανάλυση χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης -
Παπαδοπούλου Δημητρίου Λ.
- EUROSTAT, Structural Business Statistics - SBS
- Ελληνική Στατιστική Αρχή, Διεύθυνση οργάνωσης,
μεθοδολογίας και διεθνών σχέσεων
- Η Ελληνική Βιομηχανία
- Αλεξάκης Χ., Ξανθάκης Μ. (2006), Χρηματοοικονομική Ανάλυση
Επιχειρήσεων , Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.
- Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
- Εισαγωγή στην Μεταποίηση - Βουλγαράκης Νικόλαος 2007
- Βιομηχανική Παραγωγή - Σωτήρης Καρβούνης Εκδόσεις Σταμούλη
1998

7. Ηλεκτρονικές πηγές

- <http://www.kerdos.gr/>
- <http://www.ependyseis.gr/>
- Ιστοσελίδα του ΥΠΕΣ.Α (www.ypes.gr)